

# Názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry

Bc. Klára Kučerová

---

Diplomová práce  
2024



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta humanitních studií

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2023/2024

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Klára Kučerová
Osobní číslo:	H22797
Studijní program:	N0111A190013 Sociální pedagogika
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry

### Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti homoparentality, výchovy dítěte a rodičovství.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

**Seznam doporučené literatury:**

- HIML, Pavel; SEIDL, Jan a SCHINDLER, Franz (ed.), 2013. "Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Každodenní život. Praha: Argo. ISBN 978-80-257-0876-7.
- CHRÁSKA, Miroslav, 2016. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
- JEDLIČKA, Richard, 2017. Psychický vývoj dítěte a výchova: jak porozumět socializačním obtížím. Psyché. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0096-5.
- NEDBÁLKOVÁ, Kateřina, 2011. Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti. Studie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou. ISBN 978-80-741-9041-4.
- POLÁŠKOVÁ, Eva, 2009. Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5013-6.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.**  
Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **11. prosince 2023**  
Termín odevzdání diplomové práce: **19. dubna 2024**

**Mgr. Libor Marek, Ph.D.**  
děkan



**doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.**  
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 11. prosince 2023

## PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby <sup>1)</sup>;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 <sup>2)</sup>;
- podle § 60 <sup>3)</sup> odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 <sup>3)</sup> odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně M. 4. 2024

---

*1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.*

*(1) Vysoká škola nevydělččně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.*

*(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě*

*pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

*(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

*2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

*(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

*3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

*(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

*3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

*(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

*(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

## **ABSTRAKT**

Diplomová práce se zaměřuje na zkoumání názorů příslušníků generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry. V teoretické části, která je rozdělena do tří kapitol, se věnujeme tématům, které souvisejí s diplomovou prací – homosexualita, homoparentalita a generace Z. V praktické části se zaměřujeme na výzkumný problém, pro jehož zkoumání byla zvolena kvantitativní metoda, za pomoci dotazníkového šetření. Cílem výzkumné části práce bylo zjistit názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.

Klíčová slova: generace Z, homosexualita, homoparentalita, výchova dětí, rodina, stejnopohlavní manželství, LGBT komunita

## **ABSTRACT**

This thesis focuses on the views of members of Generation Z on the upbringing of children by homosexual couples. In the theoretical part, which is divided into three chapters, we discuss the topics related to the thesis – homosexuality, homoparentalism and Generation Z. In the practical part, we focus on the research problem, for the investigation of which a quantitative method was chosen, using a questionnaire survey. The aim of the research part of the thesis was to find out the views of Generation Z on the upbringing of children by homosexual couples.

Keywords: generation Z, homosexuality, homoparentality, child rearing, family, same-sex marriage, LGBT community

Děkuji paní PhDr. Heleně Skarupské PhD., za možnost pracovat pod jejím odborným vedením, za její ochotu, trpělivost a cenné rady, které mně při zpracování diplomové práce poskytla. Děkuji respondentům výzkumu za jejich čas a spolupráci. Taktéž chci poděkovat své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu a povzbuzení v průběhu celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

# OBSAH

<b>ÚVOD</b> .....	<b>10</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>11</b>
<b>1 HOMOSEXUALITA</b> .....	<b>12</b>
1.1    SEXUALITA.....	12
1.1.1    Heterosexuality.....	13
1.1.2    Homosexuality.....	13
1.1.3    Bisexuality.....	14
1.1.4    Homofobie.....	14
1.2    HISTORICKÝ EXKURZ NA HOMOSEXUALITU.....	15
1.3    REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ.....	17
1.4    MANŽELSTVÍ PRO VŠECHNY.....	18
<b>2 HOMOPARENTALITA</b> .....	<b>20</b>
2.1    RODINA.....	20
2.1.1    Funkce rodiny.....	21
2.2    RODIČOVSTVÍ HOMOSEXUÁLNÍCH PÁRŮ.....	24
2.2.1    Biologické rodičovství.....	25
2.2.2    Sociální rodičovství.....	28
2.3    ŽIVOT DÍTĚTE V HOMOPARENTÁLNÍ RODINĚ.....	29
<b>3 GENERACE Z</b> .....	<b>32</b>
3.1    SEDM FAKTORŮ DEFINUJÍCÍ GENERACI Z DLE MARKA MCCRIDLA.....	33
3.2    VLIV TECHNOLOGIÍ.....	34
3.3    POSTOJ GENERACE Z K UDRŽITELNOSTI A ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ.....	35
3.4    GENERACE Z A MENTÁLNÍ ZDRAVÍ.....	36
3.5    GENERACE Z A LGBT KOMUNITA.....	38
<b>II PRAKTICKÁ ČÁST</b> .....	<b>40</b>
<b>4 DESIGN VÝZKUMU</b> .....	<b>41</b>
4.1    VÝZKUMNÉ CÍLE.....	43
4.2    VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	43
4.3    VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	43
4.4    VÝZKUMNÁ TECHNIKA.....	44
4.5    ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	45
<b>5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT</b> .....	<b>46</b>
5.1    SHRnutí VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	63
5.2    DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	65
5.3    DISKUZE.....	66



<b>ZÁVĚR .....</b>	<b>69</b>
<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY .....</b>	<b>70</b>
<b>SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK .....</b>	<b>79</b>
<b>SEZNAM GRAFŮ .....</b>	<b>80</b>
<b>SEZNAM PŘÍLOH.....</b>	<b>81</b>

## ÚVOD

Zkoumání názorů příslušníků generace Z k výchově dětí homosexuálními páry je důležité a aktuální téma, a to nejen z důvodu, že je tato generace dosud nejotevřenější generací vůči různým názorům i na jiné společenské problematiky. Názory této generace jsou obzvláště důležité vzhledem k tomu, že generace Z bude hrát klíčovou roli ve formování naší společnosti v blízké budoucnosti.

Podle průzkumu Public Religion Research Institute (© 2024) generace Z projevuje pozitivnější postoj k jedincům LGBT komunity, než tomu bylo u předchozích generací. Může to naznačovat, i to, že generace Z je nakloněná přijímání různorodých rodinných uspořádání, včetně těch, kde rodičovskou dvojici tvoří jedinci stejného pohlaví.

Téma homoparentálních rodin je důležité z důvodu aktuálnosti, konkrétně v otázce řešení uzákonění manželství pro všechny. Tato změna zákona by umožnila neheterosexuálním jedincům získat stejná práva, jako těm heterosexuálním. Pokud by k této změně došlo, znamenalo by to, že by se Česká republika připojila k dalším 36 státům na světě, kteří tuto formu manželství uznávají (Pitoňák, 2024; Šamanová, 2024).

Diplomová práce se bude skládat se dvou částí, z části teoretické a praktické. Teoretická část bude rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se budeme zabývat tématem sexuality a vymežíme termíny, které se vztahují k naší práci – heterosexuality, homosexualita, bisexualita a homofobie. Následně popíšeme historický exkurz na homosexualitu, registrované partnerství a manželství pro všechny. V kapitole druhé se budeme věnovat tématice homoparentality. Definujeme pojem rodina a její funkce. Následně rozebereme rodičovství homosexuálů a typy rodičovství, typické pro tyto jedince – tedy biologické a sociální. Také se zaměříme na téma život dítěte v homoparentální rodině. Třetí kapitola bude zaměřena na vymezení generace Z. Zaměříme se na sedm faktorů, které tuto generaci definují. Dále se v kapitole budeme věnovat tomu, jaký vliv mají technologie na tuto generaci, jaký má generace Z postoj k udržitelnosti a životnímu prostředí, k mentálnímu zdraví a LGBT komunitě.

V praktické části diplomové práce se zaměříme na kvantitativní výzkum, který jsme pro sběr dat zvolili. V této části provedeme analýzu dat z dotazníkového šetření, které proběhlo prostřednictvím online prostředí. Informace potřebné pro provedení výzkumu získáváme od příslušníků generace Z. Naším hlavním výzkumným cílem bude zjistit názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.

## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

## 1 HOMOSEXUALITA

První kapitulu diplomové práce začínáme pojmem homosexualita, ale než se k ní dostaneme, je důležité napřed definovat ostatní pojmy, které jsou s ní spojené, jako je sexualita, heterosexuality a bisexuality. Dále se zaměříme na historické vnímání homosexuality ve společnosti, a to především v té české. V neposlední řadě se budeme v kapitole zabývat i pojmy registrované partnerství a manželství pro všechny.

### 1.1 Sexualita

Sexualitu vnímá nejen prostá populace, ale i mnoho vědců jako přirozenou, evolučně biologickou funkci. Sociální instituce a kulturní normy nastavené v dané společnosti následně tuto přirozenost odrážejí, a to buď pozitivně či negativně. Avšak současně nemají schopnost tuto přirozenost podstatně změnit (Fafejta, 2016, s. 24).

Dle Slobody (2016, s. 16) lze popis termínu sexuality rozdělit do čtyř kategorií, které se navzájem nemusí nijak vylučovat, ale zároveň spolu nemusí ani korespondovat. Jedná se o:

- „*Sexuální orientace*
- *Afektivní nebo citová orientace*
- *Sexuální chování*
- *Sexuální, respektive genderová identita*“

Obecně se sexuální orientací rozumí označení pro sexuální preferenci jedince k opačnému, stejnému či oběma pohlavím. Tento termín se začal používat v oblasti sexuologie, popřípadě v psychiatrii a psychologii.

Co se týká citové orientace, tak se často spojuje právě se sexuální orientací, a to především v naší kultuře. Jinými slovy, že jedno je podmínkou pro druhé a v současnosti je toto spojení chápáno za ideální partnerský vztah. Stereotypní je právě tvrzení o tom, že ženy nemohou mít sex bez emocionálního propojení. V návaznosti na toto tvrzení se většinou shodujeme s tvrzením, že i homosexuální páry si nevybírají partnery pouze za účelem sexuálního potěšení, ale velkou roli hraje zamilování se a láska. Naopak u mužského pohlaví existuje stereotyp, který tvrdí, že oddělují city od sexuálního prožitku. Tedy podle tohoto typu mužského vnímání citové orientace lze říci, že citová orientace a sexuální orientace jsou dvě různé kvantitativní veličiny, které se mohou objevovat samostatně, ale zároveň společně (Sloboda, 2016, s. 18).

Sexuální chování podle Slobody (2016, s. 22) je jev, který je převážně vnímán jako ukazatel sexuální orientace. Jinými slovy se jedná o aktivity, které zahrnují sexuální interakce s osobami příslušného pohlaví. V případě sexuálního chování je nutné pamatovat na to, že není zcela svobodné, ale je ovlivňováno podmínkami a pravidly, které stanovuje dané sociální prostředí.

Co se týče sexuální identity, psychologie chápe identitu jako něco, s čím se jedinec narodí a v průběhu života následně vylepšuje. Sociologie nahlíží na identitu jako na individuální prvek, který je zároveň ovlivněn vnitřními vlivy, které formování identity jedince mohou omezit či přetvořit. V kontextu homosexuality pracujeme s pojmem identifikace, jedná se o proces, který se označuje jako „coming out“. Následně by měla identita představovat cíl či výsledek procesu identifikace. Jinými slovy, sexuální identita tvoří významnou část identity jedinců, kdy se tato důležitost liší podle jednotlivých situací, se kterými se jedinec potýká (Sloboda, 2016, s. 23-24).

### 1.1.1 Heterosexualita

Termín heterosexualita je forma sexuální orientace, která označuje přitažlivost a romantické nebo sexuální zájmy jedince k osobám opačného pohlaví. Jedná se o muže, kteří jsou přitahováni ženami a ženy, které jsou přitahovány muži (Cambridge Dictionary © 2024).

Definice od Hartla a Hartlové (2015, s. 187) říká, že heterosexualita je jednoduše jako „*zaměření na osoby opačného pohlaví*“, v kontextu sexuality uvádějí, že je heterosexualita opakem homosexuality.

### 1.1.2 Homosexualita

Homosexualita znamená sexuální přitažlivost k jedincům stejného pohlaví. V rámci homosexuality se setkáváme se termíny „gay“ a „lesbička“. Kdy „gay“ se váže k jedincům mužského pohlaví a „lesbička“ k pohlaví ženskému. Avšak termín „gay“ bývá často synonymem pro samotné vyjádření této sexuální orientace. Na homosexualitu bylo v různých obdobích a v různých kulturách pohlíženo různými způsoby. Někde je homosexualita schvalována či tolerována, nebo naopak zakazována či dokonce trestána (Britannica © 2024).

### 1.1.3 Bisexualita

Termín bisexualita se používá při charakterizaci jedince, který prožívá emocionální, romantickou anebo sexuální přitažlivost k více, než jednomu pohlaví (American Psychological Association © 2024)

Hartl a Hartlová (2015, s.78) označují bisexualitu za tzv. „*pohlavní obojetnost*“ či, že jedinec je orientován zároveň homosexuálně i heterosexuálně. Také uvádějí, že se jedná o ne příliš akceptovatelnou homosexuální orientaci.

Podobně jako homosexuální komunita, i bisexuální komunita čelí mnoha nepochopením, a to jak ze strany heterosexuální, tak i ze strany homosexuální komunity. Jedním z hlavních nedorozumění je to, že orientace bisexuálních jedinců se nemění na heterosexuální či homosexuální, i když jsou v partnerském vztahu. Jinými slovy, jedince zůstává bisexuální bez ohledu na to, s kým tvoří partnerskou dvojici. Okolí může předpokládat jeho sexuální orientaci právě na základně pohlaví partnera, přičemž tyto předpoklady jsou však nesprávné (ReachOut Australia © 2024)

Sloboda (2016, s. 60) tvrdí, že je rozdíl mezi bisexualitou a bisexuálním chováním. K bisexuálnímu chování může například docházet v období adolescence, kdy jedinci hledají a prozkoumávají svou sexualitu. Avšak bisexualita je sexuální orientací, se kterou se jedinec ztotožňuje. Bisexuální jedinci, jsou schopni navázat plnohodnotný partnerský vztah jak s mužem, tak i se ženou. Nehraje zde tedy roli pohlaví, avšak důležité jsou pro ně povaha a osobnost potenciálního partnera. Často se setkáváme s názorem, když dochází k odmítání vztahu s bisexuální osobou, že vztah může být potenciálně ohrožen nevěrou oběma pohlavími, jak muži, tak i ženami.

### 1.1.4 Homofobie

Jedinci, kteří se identifikují jako homosexuálové či bisexuálové mohou čelit nepřijetí, narážkám, či diskriminaci ze strany jedinců, kteří mají obavy, nebo se cítí nekomfortně v jejich přítomnosti, pokud jsou obeznámeni s jejich identitami. Takové chování vůči těmto jedincům označujeme jako homofobii. Tedy je to odpor, strach, nebo předsudky proti homosexuálním jedincům, což může být projevováno v právních omezeních nebo v jiných extrémních případech šikanou, či dokonce násilím vůči jedincům této sexuální orientace. Termín homofobie poprvé použil americký klinický psycholog George Weinberg v roce 1972 ve své publikaci s názvem Společnost a zdravý homosexuál (Britannica © 2024; Planned Parenthood Federation of America Inc. © 2024).

## 1.2 Historický exkurz na homosexualitu

S nástupem křesťanství v Evropě se homosexualita stala nezákonnou, ti, kteří se jí provinili, byli trestáni upálením podle Theodosia kodexu z roku 438, a to platilo až do 18. století (Wikipedia © 2024).

Od roku 1787 byla homosexualita v našem prostředí vnímána za nemoc, či dokonce i za trestný čin, a to díky zavedení v trestním zákoníku Josefa II. V roce 1852 byl císařem Františkem Josefem I. zaveden nový trestní zákoník – zákon o zločinech, přečinech a přestupcích, č. 117/1852 ř. z. Tématu homosexuality se týkal § 129, který homosexualitu charakterizuje jako smilstvo proti přírodě, v následujícím paragrafu je označen trest za tento zločin, od jednoho až pěti let v žaláři (Sloboda, 2016, s. 42; Zákon č. 117/1852, o zločinech, přečinech a přestupcích).

Přestože se nám tohle jednání může zdát v dnešní době zastaralé či dokonce barbarské, stále existuje mnoho států, které homosexualitu vnímají jako něco nezákonného. Jedná se především o většinu států v Africe, na Blízkém východě či Asii. V některých zemích za pohlavní styk s osobou stejného pohlavní hrozí trest smrti, mezi tyto země patří Írán, severní Nigérie, Saudská Arábie, Somálsko a Jemen. Dále trest smrti je dle legislativy státu možný v Afganistánu, Bruneji, Mauritánii, Pákistánu, Kataru, Spojených arabských emirátech a Ugandě (Human Dignity Trust © 2024).

V průběhu druhé světové války byli homosexuálové režimem povinni nosit na oblečení růžový trojúhelník, kterým dávali najevo svou sexuální orientaci. Provádění sexuálních aktivit s osobou stejného pohlavní bylo podle německého práva považováno za trestný čin. Homosexuální muži byli stíháni a následně deportováni do koncentračních táborů, kde museli vykonávat nucenou práci a podstupovat lékařské experimenty. Muži s homosexuální orientací byli během války pronásledováni podstatně více než ženy homosexuální orientace. Bylo to z důvodu, že pohlavní styk mezi ženami nebyl dle německého zákona trestný, mezi muži však ano. I přes tuto skutečnost byly ženy zatčeny a posílány do koncentračních táborů, kde byly označovány černým trojúhelníkem, který byl symbolem pro asociály (Reichman, 2017).

V našem prostředí došlo k zákonoprávní změně vnímání homosexuality jako trestnému činu po vydání trestního zákoníku v roce 1961, byli jsme první zemí vyspělého světa, která zrušila homosexualitu jako trestný čin (Sloboda, 2016, s. 42).

V pozdějších letech docházelo k různým, mnohdy i brutálním, experimentálním léčbám homosexuality. Jedním z příkladů léčby, která byla prováděná pod vedením psychiatra česko-kanadského původu Kurta Freuda je tzv. averzní terapie, cílem bylo osobu homosexuálního jedince přetvořit na heterosexuální. Smyslem experimentu bylo homosexuálním pacientům navodit příjemné představy při pohledu na obnažené ženské tělo. Freud vyzoroval, že na nějaký přechodný čas u pacientů lze simulovat heterosexuální chování, avšak nakonec se vždy vrátili zpět k homosexuálnímu chování, které je pro ně přirozené. Na základě svých experimentů dospěl k závěru, že homosexualita je neléčitelná, tedy není považována za nemoc. V roce 1961 byl přijat už zmíněný trestní zákoník, kde homosexualita již nebyla vnímána jako trestný čin. Avšak i přes tato fakta byli homosexuálové v následujících několika letech stále stíháni a ocitali se ve vězení. Bylo to převážně z důvodu, že homosexuální styk byl trestný, pokud byl prováděn s nezletilou osobou, a hlavně, když vyvolal veřejné pohoršení či pokud probíhal za úplatu (Sloboda, 2016, s. 42; Kříž, 2017).

Homosexualita začíná být u nás veřejně více vnímána nejdříve ke konci 80. let, kdy došlo ke změně dosavadního politického režimu. V tuto dobu začínají vznikat první organizace, jejichž cílem byla snaha o přijetí jedinců homosexuální orientace v české společnosti. V 80. letech také dochází ke spojování homosexuality s nemocí AIDS, což paradoxně vedlo k negativnímu názoru společnosti na tuto sexuální orientaci. Kvůli policejnímu nátlaku na homosexuální osoby, kdy tito raději homosexualitu utajovali, a přitom vykazovali rizikové chování, docházelo k nekontrolovatelnému šíření nemoci. Na rozdíl od západních zemí se pandemie AIDS v České republice masově nevyskytla, jedinci s tímto onemocněním se u nás přesto objevili. Důsledkem tohoto se otevřel prostor v široké veřejnosti na otevřenost k tématu sexuální orientace, a tedy i na konec utajování sexuální orientace. Začal se klást větší důraz na věrnost sexuálních partnerů, jejich společné soužití. Stejnopohlavní páry spolu zůstávají žít delší dobu, získávají společný majetek, vychovávají společně i děti z případných předchozích vztahů, postupně vyvstává otázka mít možnost uzavřít sňatek se všemi právními důsledky jako u heterosexuálních párů. K prvnímu velkému posunu došlo při snaze zavedení zákona o registrovaném partnerství, který byl schválen ale až v červenci roku 2006. V současné době probíhají snahy o legislativního zavedení manželství pro všechny, což by mohlo otevřít možnost adoptovat dítě stejnopohlavním párům (Sloboda, 2016, s. 42-43; Kříž, 2017).



### 1.3 Registrované partnerství

Registrované partnerství je možnou variantou soužití, které partnerům přiznává specifická práva a povinnosti. Homosexuální páry, které o uzavření registrovaného partnerství přemýšlí, nebo tak již učinili, vnímají registrované partnerství za něco spíše symbolického z různých důvodů. Tato forma partnerství nedovoluje osvojení dětí v České republice. Kde tato možnost je, lze uvést např. Spojené království, ale i v Německu, zákon povoluje osvojení dítěte druhého partnera (Radvanová et al., 2015, s. 174; Kutálková, 2015, s. 29).

V našich se zemích začátkem 90. let 20. století začalo objevovat první úsilí o zohlednění alternativních forem soužití. Poprvé byl návrh zákona o registrovaném partnerství představen v roce 1998, kde bylo poukazováno na zákon o rodině kromě změn ve vztazích k nezletilým dětem, avšak vláda tento návrh zamítla. Následující rok byl přeložen další návrh, ale opět se setkal s neúspěchem. Zákon o registrovaném partnerství byl dále opět předložen v letech 2001 a 2004, ale tyto návrhy potkal stejný osud jako ty předešlé. Až poprvé v roce 2005 Poslanecká sněmovna a následně i Senát Parlamentu České republiky zákon o poprvé schválili. Zákon však narazil na další překážku, kdy tehdejší prezident republiky, Václav Klaus, využil své ústavní právo a zákon Poslanecké sněmovně vrátil. Dlouho očekávaný Zákon o registrovaném partnerství a změně některých souvisejících předpisů č. 115/2006 Sb. se tak stal platnou součástí českého právního řádu s účinností od 1. července 2006 (Radvanová et al., 2016, s. 176).

Zákon č. 115/2006 Sb., říká, že registrovaní partneři sdílejí práva a povinnosti. Společně se rozhodují a zastupují se v běžných záležitostech, přijímají povinnosti svého partnera. Stejně jako v manželství u heterosexuálních párů, u registrovaných partnerů platí vyživovací povinnost. Registrované partnerství zaniká smrtí jednoho z partnerů nebo prohlášením jednoho partnera za mrtvého nebo rozhodnutím soudu o zrušení partnerství (Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství).

Schválení toho zákona je v očích lesbické a gay komunity pocíťována nesourodě či dokonce jen jako symbolické gesto než jako právní úprava, která by párům stejného pohlaví zaručovala kompletní práva. Hlavní věc, kterou zákon neřeší a je dle stejnopohlavních párů vnímána jako jedna z nejdůležitějších, jsou rodičovská práva partnerů a dětí, které vyrůstají ve stejnopohlavních rodinách. Zákon o registrovaném partnerství přímo brání adopci dítěte registrovaným partnerem bez ohledu na další okolnosti. Na druhou stranu zákon o rodině, č. 210/1998 Sb., stanovuje, že uchazečem pro individuální osvojení se může stát jedinec bez

ohledu na jeho sexuální orientaci. Ovšem paradoxně zákon o registrovaném partnerství však zakazuje adopci jedincům s registrovaným statutem. Další zajímavou situací je to, že zákon o registrovaném partnerství oběma partnerům ukládá povinnost aktivní účasti na výchově dětí ve společné domácnosti, přičemž zároveň nebiologický rodič nemá možnost právně stvrdit svůj vztah s partnerovým dítětem (Polášková, 2009, s. 36).

Existuje několik důvodů, proč jsou práva rodičovství u stejnopohlavních partnerů tak významná. Například v situaci, kdy dojde k úmrtí biologického rodiče, může nastat riziko, že dítě bude svěřeno do péče jiné osobě, což přináší další citové újmy v důsledku ztráty druhého rodiče. Jelikož je nebiologický rodič legislativně pro dítě „cizím člověkem“, přestože tento „cizí člověk“ dítě vychovává již od útlého věku a dítě ho považuje za svého rodiče bez ohledu na to, zda jsou pokrevně spojeni či nikoli. V případě, že by došlo k již zmíněnému úmrtí biologického rodiče, tak o nezletilém dítěti rozhodují jeho nejbližší příbuzní a může se stát, že ti nebudou tak tolerantní k netradičním formám rodiny, kde do této doby dítě vyrůstalo. Potom hrozí riziko, že se dítě a nebiologický rodič již nemusí nebo nesmí stýkat. Dále můžeme uvést situaci, kdy dojde k rozchodu partnerů homoparentální rodiny, nebiologický rodič nemá legislativně žádné právo na kontakt s dítětem, pokud si to druhá strana nepřeje. Problém je i v otázce dědictví, kdy v případě úmrtí nebiologického rodiče, dítě nemá žádné právo na jeho majetky (Polášková, 2009, s. 37).

#### 1.4 Manželství pro všechny

První zemí, která uzákonila manželství pro všechny, bylo Nizozemí, a to již v roce 2001. Po Nizozemí následovala o dva roky později Belgie, a o další dva roky Kanada a Španělsko. V současnosti je manželství stejnopohlavních párů legální ve více než třiceti zemích na světě. Irsko, i přestože se jedná o katolickou zemi, se pro manželství stejnopohlavních párů vyslovilo prostřednictvím lidového referenda v roce 2015, irský lid odhlasoval definici manželství pro všechny sám, nikoli skrze klasický legislativní proces. Ve stejném roce schválily manželství pro všechny také Spojené státy americké, a to ve všech padesáti státech. K nejnovějším zemím, které manželství pro všechny schválily, se řadí Estonsko. Estonsko, jako první země bývalého sovětského bloku, schválilo manželství pro všechny v lednu roku 2024. O měsíc později, v únoru, legalizovalo manželství stejnopohlavních párů Řecko, jako první pravoslavná země (Rozzelle et al., 2024; Fiala, 2017).

Přestože Česká republika byla jednou z prvních zemí, která přestala vnímat homosexualitu jako trestný čin, což můžeme doložit legalizací homosexuálního chování v trestním

zákoníku vydaném roku 1961, otázce manželství pro všechny je česká společnost stále brání. A to i přesto, že veřejnost je v současnosti již mnohem tolerantnější, než tomu bylo v minulosti. Z nejnovějšího šetření Centra pro výzkum veřejného mínění, prováděného na přelomu dubna a května roku 2023 vyplývá, že 58 % české veřejnosti podporuje, aby osoby stejného pohlaví mohly uzavřít sňatek, stejně tak, jako jedinci heterosexuální orientace (Sloboda, 2016, s. 42; Kyselá a Čadová, 2023)

V listopadu roku 2018 začal parlament konzultovat novelu občanského zákoníku, která by umožňovala manželství jedincům stejného pohlaví. V červnu 2022 skupina poslanců zastupovaná Josefem Bernardem předložila sněmovně návrh zákona. V červnu v roce 2023 dala Poslanecká sněmovna možnost legalizace manželství stejnopohlavních párů, když prošla novela prvním čtením. Novela zákona prošla i druhým čtením, avšak proběhly pozměňovací návrhy. Na konci února roku 2024 poslanecká sněmovna zamítla ve třetím čtení novelu zákona o manželství pro všechny. Byl přijat pozměňovací návrh Jiřího Navrátila a Heleny Válkové, který neumožňuje stejnopohlavním párům uzavírat manželství, ale pouze tzv. partnerství, které by mělo mít většinu práv a povinností jako mají manželé. Dle novely zákona nebudou moci partneři stále společně adoptovat dítě, ale budou mít možnost přiosvojit si dítě druhého partnera. Nyní schválený pozměňovací zákon postoupil do Senátu ČR a čeká na další schválení či případné zamítnutí a vrácení do Poslanecké sněmovny (ČTK © 2024; Jsme fér © 2024; Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky © 2024).

## 2 HOMOPARENTALITA

Ve druhé kapitole se seznámíme přímo s termínem homoparentalita a problematikou s tímto termínem spojené. Označení homoparentalita se začalo poprvé objevovat v druhé polovině devadesátých let, a to díky francouzským aktivistům. Tento termín byl zvolen se snahou lépe definovat kvalitu tohoto konkrétního rodinného uspořádání. Tento název vychází z latinských slov „homo“ znamenající člověk a „parentalita“, což znamená rodičovství (Polášková, 2009, s. 33).

### 2.1 Rodina

Neexistuje jednotná definice rodiny. Spoustu autorů pohlíží na definici rodiny různými způsoby.

Matoušek (2016, s. 177) definuje rodinu v užším slova smyslu jako skupinu lidí, kteří sdílí pokrevní pouto či právní svazky. V širším slova smyslu uvádí rodinu jako skupinu lidí, kteří se za rodinu považují a vztah jejich členů stojí na vzájemné náklonosti. Podle systému sociálního zabezpečení v České republice je rodina definována jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí v souladu s platnými předpisy. Za hlavní funkce rodiny považuje autor výchovu dětí a vzájemnou emocionální podporu členů rodiny. V rodinném životě se ve vyspělých zemích západního světa od šedesátých let 20. století začaly objevovat nové trendy, jako je například klesající počet dětí v rodině, posouvá se věková hranice uzavření prvního sňatku, roste počet matek samoživitelek či roste počet lidí, kteří žijí v rodinách, které nejsou považovány společností za tradiční.

Britský sociolog Anthony Giddens (2013, s. 308-309) nahlíží na rodinu jako na kolektiv jedinců, kteří jsou spojeni přímými příbuzenskými vazbami a dospělí členové na sebe přijímají odpovědnost za děti, konkrétně za péči o ně.

Hartl a Hartová (2010, s. 504) rozumí rodině jako společenské skupině, která je propojená manželstvím či krevním poutem, zodpovědností a solidaritou.

Kraus (2008, s. 79) vnímá rodinu jako nenahraditelnou jednotu při předávání hodnot, socializaci a formování osobnosti jednice.

V dnešní době je rodina vnímána jinak, než tomu bylo dřív. Dříve bylo typické, že partneři uzavírali sňatky v nízkém věku, a to ve většině případech z důvodu otěhotnění partnerky. Tento fakt byl z velké části ovlivněn politickými a ekonomickými podmínkami tehdejší doby, kdy jedinci chápali rodinu jako hlavní prostor pro seberealizaci. Například

v poválečném období nejen u nás, ale i v ostatních evropských zemích, byl zaznamenán sňatkový boom, na který navazoval tzv. baby boom (Kraus, 2014, s. 79-80).

Za tzv. baby boomers jsou označováni jedinci narození v letech 1946-1964. Za příčinu velkého počtu narozených jedinců uvádějí historikové více aspektů. Mezi ty nejhlavnější však uvádějí touhu po založení rodiny, kterou byli nuceni potlačit kvůli dění druhé světové války a Velké hospodářské krizi. Dále měly rodiny pocit, že nastává nová životní éra, a to období míru a prosperity. Díky velikému počtu jedinců této generace jsou vnímáni za velmi ekonomicky a politicky vlivnou generaci. Avšak s postupným stárnutím této generace se mnozí mohou potýkat s finančními problémy (Investopedia © 2024).

V současnosti tradiční kritéria rodiny se stávají čím dál méně relevantní, protože vstoupení do zákonného sňatku manželského není již nezbytnou podmínkou pro vedení rodinného života. Stále více se stává, že se rodí děti mimo manželství. Tato soužití fungují jako rodina i bez manželského sňatku, partneři žijí ve společné domácnosti, spolupracují mezi sebou a vzájemně se podporují (Kraus, 2014, s. 80).

Přestože pro založení rodiny není podmínkou uzavřený manželský sňatek, oficiální právní forma v otázce stejnopohlavních párů ve většině případech je, a to ve více ohledech, které jsou rozepsány v dalších podkapitolách. Jako příklad, kde můžeme pozorovat problematiku manželství pro stejnopohlavní páry je v otázce adopce dětí. Adopce v České republice je umožněno pouze sezdaným párům. Homosexuální páry mohou přistoupit k individuální adopci, kdy o adopci žádá pouze jeden z partnerské dvojice. Po úspěšném procesu osvojení však nastává situace, kdy právně je rodičem osvojeného dítěte jen jeden z dvojice a druhý je pro něj, přestože ho vychovává třeba celou část života dítěte, jen sociálním rodičem. Sociální rodič je sice pro dítě rodičem jako rodič biologický, avšak z právního hlediska nemá k dítěti žádný vztah. Tedy pokud dojde například k úmrtí sociálního rodiče, dítě nemá nárok na pobírání sirotčího důchodu. V případě, že dojde k úmrtí biologického rodiče, sociální rodič se ocitne v situaci, kdy o práva dítěte bude muset bojovat před soudem. Jako další příklad lze uvést, že v případě rozpadu rodiny je právní postavení sociálního rodiče na úrovni prarodičů dítěte. (Sloboda, 2016, s. 116, Bachovy esence © 2023).

### 2.1.1 Funkce rodiny

Sekera (2010, s. 8-9) za funkce rodiny považuje ochranu jednotlivých členů, péči, ekonomické zabezpečení, emocionální oporu, funkci socializační a relaxační.

Kraus a Polášková et al. (2001, s. 79) uvádějí za funkce rodiny zajištění majetku členů rodiny, dále péči o jejich zdraví a stravování, formování kulturních návyků členů, vytváří sociální a kulturní prostředí pro děti a dochází ke předávání kulturního dědictví mladší generaci, také je učí morálním zásadám společnosti, podporuje je, ochraňuje a do jisté míry je v určitých věcech ovlivňuje.

Kraus (2014, s. 81) ve své samostatné publikaci uvádí šest funkcí rodiny – biologickoreprodukční, sociálně-ekonomická, ochranná, socializačně-výchovná, emocionální a rodina zajišťuje také rekreaci, relaxaci a zábavu.

### **Biologickoreprodukční funkce**

Tato funkce je důležitá jak pro celou společnost, tak i pro jedince, kteří rodinu tvoří. Pro společnost je rodina významným prvkem z důvodu reprodukčního, může být vnímána jako něco co dává společnosti základ. Tedy cílem společnosti je, aby rodiny vychovávaly děti, které by v budoucnu přispívaly ke správnému chodu společnosti a plnily její potřeby. Avšak v dnešní době, může být pořízení dítěte vnímáno často jako překážka, která brání jedincům se kariérně a individuálně rozvíjet. Z toho důvodu můžeme pozorovat ve vyspělých státech úbytek porodnosti. Dále ze stejných důvodů jedinci v některých případech vůbec neplánují v budoucnu děti, nebo se ženy stávají matkami až v pozdějším věku, kdy nejprve upřednostní budování své kariéry, až následně začínají uvažovat o mateřství (Kraus, 2014, s. 81).

### **Sociálně-ekonomická funkce**

Na rodinu je pohlíženo jako na významný prvek tvorby ekonomiky ve společnosti. Je to zapříčiněno zahrnutím členů rodiny do výrobní i nevýrobní sféry v rámci povolání, které vykonávají. Paralelně rodina představuje i spotřebitele, který má velký vliv na tržní ekonomiku státu. V případě, že je tato funkce narušena, můžeme pozorovat nedostatek finančních prostředků v rodině, což může být způsobeno například nezaměstnaností či zvyšujícími se náklady na život (Kraus, 2014, s. 81-82).

### **Ochranná funkce**

Tato funkce je spojována se zajišťováním a poskytováním základních životních potřeb, tedy biologických, hygienických a zdravotních, a to nejen dětí, ale u všech jedinců, kteří rodinu tvoří. Od změny komunistického režimu v České republice, se musí rodiny po roce 1990 více angažovat v zabezpečení již zmíněných základních životních potřeb a je na ni kladena větší odpovědnost za plnění těchto funkcí. Jako příklad lze uvést pravidelné prohlídky u

praktických lékařů či zubařů, kdy v minulém režimu tyto prohlídky byly pro děti organizovány hromadně školami, nyní si tyto prohlídky musí plnit jedinci sami. Další příklad můžeme uvést zvýšení finanční spoluúčasti na zdravotní péči (Kraus, 2014, s. 82).

### **Socializačně-výchovná funkce**

Rodina je vůbec první sociální jednotkou, kterou dítě v životě pozná. Rodina ho učí adaptovat se na život, zde se musí naučit základy pro praktický život, sebeobsluhu, poznává širší souvislosti společenského života a provázanost se společností. Poznává morálku rodiny i společnosti a učí se, jak se v ní chovat. Hlavním úkolem procesu socializace v rámci rodiny je připravit děti a mladistvé na začlenění do reálného života. V rodině však hraje roli vzájemné působení generací, tedy mladší a starší, jako příklad lze uvést používání moderních technologií se kterými je mladší generace oproti starší generaci zručnější. V současnosti se také prodlužuje doba, kdy v rámci rodiny vedle sebe žijí tři generace – prarodiče, rodiče a jejich potomci, a to jak v užším, tak i širším smyslu rodiny (Kraus, 2014, s. 82-83).

### **Emocionální funkce**

Emocionální funkce je podstatnou a nenahraditelnou funkcí rodiny. Tento fakt je zapříčiněn tím, že žádná jiná jednotka či zařízení nedokáže poskytnout podobné a nezbytné emoční zázemí, pocit lásky ostatních členů rodiny a také důležitý pocit bezpečí a jistoty. Tato funkce může být z určitých důvodů narušena. Může to být zapříčiněno například rozvodem rodičů či zaneprázdněním způsobené jejich prací (Kraus, 2014, s. 83).

### **Rekreace, relaxace a zábava**

V neposlední řadě v rodině nesmí chybět zábava, relaxace či společná rekreace. Tyto aktivity jsou důležité pro všechny členy rodiny, ale nejvýznamnější jsou pro děti. Tuto funkci lze pozorovat na způsobu jakým rodina společně tráví svůj volný čas, mohou to být například společné zájmy, které bývají pro rodiny individuální (Kraus, 2014, s. 83).

#### **2.1.2 Vliv rodiny na dítě**

Svetlíková (2008, s. 76-77 cit. dle Sekera, 2010, s. 9) tvrdí, že rodina má na dítě zásadní vliv, tento názor bývá obecně velice podporován. Dle autorky je rodina propojená s láskyplnými citovými projevy a současně i souvisí se starostmi, které jsou způsobeny nejrůznějšími problémy. Dále velkou roli v rodinném prostředí hraje vzájemná empatie a poskytování si citové opory. Rodina je též zdroj štěstí a duševního zdraví dítěte. Tohle autorčino tvrzení bývá dle Sekery často nedoceneně.

Dále na tohle tvrzení navazuje Prekopová (2009, s. 116 cit. dle Sekera, 2010, s. 9) s tvrzením, že identitu člověka lze rozvinout jen v případě, že má ve své rodině patřičné místo.

Pro zdravý duševní vývoj dítěte je zásadní, aby dítě vyrůstalo v citově podporujícím se a stabilním prostředí. Pro naplnění těchto předpokladů je důležité, aby měli rodiče své dítě rádi, aby se měli rádi navzájem a zároveň vytvářeli prostředí, které bude trvat nejlépe celý život a jedinci se budou v tomto prostředí cítit spokojeně. Z toho důvodu je výchova dítěte považována za zásadní a složitý procesem (Matějček, 2017, s. 45-46).

Jedinci, podporující možnost, aby bylo stejnopohlavním párům umožněno adoptovat děti žijící v dětských domovech, argumentují tím, že se výrazně zvýší jejich šance žít život v rodinném prostředí. Právě v takovém prostředí, které je pro vývoj dítěte prosperující (Fafejta, 2016, s. 143).

Jak již bylo zmíněno, typickým znakem rodinného prostředí jsou vzájemné citové vztahy. V dětských domovech dítěti často chybí možnost navázat silnější citové vazby s rodičovským vzorem. Mezi vychovatelem dítětem bývají často překážkou omezené podmínky či časové omezení. Osvojení jedince či přechod jedince do pěstounské péče dává možnost vytvoření trvalejších vazeb, což je zásadní pro pozitivní pro správný vývoj dítěte (Matějček, 2017, s. 31).

Kutálková (2015, s. 27) uvádí, že odpůrci rodičovství stejnopohlavních párů argumentují, že bude narušen zdravý vývoj dítěte. Avšak mnohé odborné výzkumy tvrdí, že homoparentální rodiny mají na děti naopak pozitivní vliv. Výzkumníci z oblasti psychologie a dětské medicíny a dalších se zaměřili na tři oblasti, které se týkaly vývoje dětí, které vyrůstají ve stejnopohlavních rodinách. Tyto oblasti obsahují obavy z narušení sexuální identity dětí, že mají vliv na jejich osobnostní aspekty jako je sebevědomí, či obava z navazování sexuálních vztahů v budoucnosti. Avšak studie prováděné Taskerovou a jejím týmem (Tasker a kol, 2007, cit. dle Kutálková 2015, s. 27), porovnávající mnoho současných výzkumů, neprokázali platnost těchto obav.

## 2.2 Rodičovství homosexuálních párů

Dle Matějčka (2017, s. 23) je rodičovství typickou lidskou potřebou, a to z důvodu, že u jiných živočichů ji nepozorujeme, jedná se o tzv. potřebu otevřené budoucnosti. Autor odkazuje na Antona Semjonoviče Makarenka, který uvádí, že jedinec neustále potřebuje směr, motivaci a cíl pro svůj život. Jedinec chce také po sobě zanechat nějaký odkaz do budoucna. Toho může dosáhnout, že prostřednictvím výchovy předá své poznatky a zkušenosti další generaci.



Homosexuální páry mají složitější přístup k tomu stát se rodiči, v porovnání s páry heterosexuálními. Z toho důvodu se stejnopohlavní páry musí obracet k alternativním formám rodičovství. V nějakých případech volí i formu nelegální reprodukce. Obecně však, rodičovství stejnopohlavních párů může být rozděleno do dvou základních typů – biologické a sociální. V následujících kapitolách představíme různé formy cest k rodičovství stejnopohlavních párů (Polášková, 2009, s. 57; Sloboda, 2016, s. 112).

### **2.2.1 Biologické rodičovství**

#### **Heterosexuální pohlavní styk**

Způsob početí dítěte u stejnopohlavních párů prostřednictvím heterosexuálního styku se může zdát v očích veřejnosti jako nejjednodušší a nejpřístupnější možnost. V našem prostředí se jedná o zcela legální formu tohoto typu. Pro lesbické páry je tento způsob početí dítěte vnímán jako jedna z posledních možností k dosažení rodičovství. Důvodem je odmítavost podstoupení intimního styku s osobou opačného pohlaví, který je pro ně nepřirozený. Další důvodem odmítání bývá neanonymita muže či risk, který vyplývá z nedostatečných informací o zdravotním stavu jedince. Pokud se lesbické páry rozhodnou právě pro tento způsob početí, nejčastějším příkladem dárce spermatu bývá blízký přítel stejnopohlavní dvojice, ve většině případech se jedná o muže homosexuální orientace. Dalším případem, kdy dochází k rodičovství stejnopohlavních párů je, že jeden z partnerů či partnerek přichází do homosexuálního vztahu již s dítětem ze vztahu minulého, a to heterosexuálního. Konkrétně u lesbických párů, se to děje obvykle v případech, že si ještě nebyly jisté svou homosexuální orientací či se svou homosexuální orientací snažily v minulosti utajit, právě prostřednictvím vztahu s osobou opačného pohlaví (Polášková, 2009, s. 57; Sloboda, 2016, s. 112-114).

#### **Asistovaná reprodukce**

V současnosti je tato cesta plánování rodiny stejnopohlavními páry zvolena nejčastěji. Jedná se o formu, kterou volí i heterosexuální páry, které z nejrůznějších důvodů nemohou založit rodinu přirozeným způsobem. Asistovaná reprodukce může být realizována dvěma způsoby. Prvním způsobem je asistovaná reprodukce prováděna na klinice neboli umělé oplodnění s medicínskou asistencí. Druhým způsobem je umělé oplodnění bez odborné asistence, tzv. po domácku nebo domácí oplodnění. Obě tyto varianty upřednostňují spíše páry lesbické i přesto, že je pro ně není tato forma reprodukce u nás legálně možná. Je to způsobeno tím, že zákon neumožňuje registrovaným panterům podstoupit první z uvedených variant. Proto

také některé páry nechtějí ani vstoupit do registrovaného partnerství (Sloboda, 2016, s. 112-113).

Zákon o specifických zdravotních službách, č. 373/2011 Sb. definuje asistovanou reprodukci jako léčbu neplodnosti muže a ženy, kteří společně tvoří pár, který trpí neplodností. Z toho důvodu ze zákona není umožněno, aby tuto službu využil stejnopohlavní pár. Často to znamená, že páry popírají své partnerství a vstupují do zařízení s mužem, většinou kamarádem, se kterým předstírají vztah a zájem o to stát se společně rodiči. Kliniky tohle jednání například z empatických důvodů tolerují, a navíc autentičnost vztahu není nijak ověřována (Kutálková, 2015, s. 17; Sloboda, 2016, s. 113).

České, ženské stejnopohlavní páry mohou tuto metodu využít v zahraničí, ve státech, kde je tato metoda otěhotnění legální. Mezi tyto státy patří například Velká Británie, Švédsko, Nizozemí a další. Avšak tento způsob otěhotnění je velice finančně nákladný (Kutálková, 2015, s. 17).

Lesbické páry, které se obrátily ke druhé možnosti umělého oplodnění, tedy bez odborné asistence a nemají dárce rovněž naráží na možné problémy. Kutálková (2015, s. 18) uvádí případ paní Zuzany, která v rozhovoru uvedla, že některé ženy, z důvodu nemožnosti podstoupit asistovanou reprodukci prostřednictvím odborné kliniky, podstupují až neuvěřitelné kroky, v zoufalé snaze otěhotnět. Některé z těchto kroků jsou pro ně velice riskantní, příkladem lze uvést, že shánějí dárce spermatu prostřednictvím internetu, aniž by o něm věděli zásadní informace. Ženy nevyžadují žádné lékařské potvrzení o zdravotním stavu dárce či jeho zdravotní dokumentaci pod jeho skutečným jménem, navíc je možnost narazit na osobu perverzní, závislou nebo s jinými nežádoucími sklony

### **Surogátní mateřství**

Jedná se o formu náhradního mateřství, kdy žena donosí a porodí dítě za jiný pár nebo jednotlivce. Tato forma náhradního mateřství není v našem prostředí možná provádět a ani není nijak právně ošetřena (Sloboda, 2016, s.114; Yalemedicine © 2024)

Surogátní mateřství je dle Slobody (2016, s. 114) děleno na dvě varianty – altruistickou a komerční. Altruistická varianta této formy mateřství je v některých zemích povolena v případě, že je dotyčná příbuznou páru nebo musí dítě žena chtít odnosit za účelem pomoci páru, který z nějakého důvodu nemůže mít dítě přirozeným způsobem. Žena, nosící dítě, tedy musí jednat z altruistických důvodů, neměla by požadovat žádnou odměnu. Naopak pokud žena výměnou za donošení dítěte vyžaduje odměnu, jedná se o tzv. komerční variantu

surogátního mateřství. Při této formě mateřství by měly být splněny určité podmínky. Jednou z nich je, že žena, která se rozhodne být surrogátní matkou, by již měla mít vlastní děti a k této roli přistupovat se zájmem pomoci jiným párům.

Fialová (2015, s. 94 cit. dle Kutálková, 2015, s. 55) uvádí případ ženy, která v rozhovoru sdělila, že si dobře pamatuje, jaké pocity zažívala po porodu svého dítěte. Představa toho, že může přivést na svět dítě pro ženu, které se otěhotnět nedaří považuje za dar, který chce někomu dát.

Ve většině případech jsou surrogátní matky osoby, které si pocit těhotenství užívají a mimo jiné mají nárok na odborné vedení s porodními asistenty, konzultace s lékaři, a s nastávajícími rodiči. Tuto variantu rodičovství využívají především muži homosexuální orientace, kteří touží po založení rodiny. Proces tohoto početí může probíhat kupříkladu tím způsobem, že žena počne dítě s jedním z gay páru a po narození se následně vzdá svých rodičovských práv. Tento způsob však není zcela optimálním, a to z důvodu, že české právo vždy stanovuje matku v rodném listě. Muž z homosexuální dvojice, který je v rodném listě uveden, má sice práva k dítěti, ale jak již bylo zmíněno forma surrogátního mateřství není v České republice legální (Sloboda, 2016, s. 114).

Ve spolupraci se surrogátní matkou v České republice se jak pro dospělé, tak i pro dítě, vyskytují určitá rizika. Jeden z otců uvedl, že se „s náhradní matkou mají v kleštích“. Surogátní matka může vyžadovat peníze po stejnopohlavním páru opakovaně. Další situace může nastat kdy pár, který se o dítě stará bude vyžadovat peníze, výživné, po matce, která se rodičovských práv po porodu vzdala. Další nepříjemná situace může nastat v pozdějším věku dítěte, kdy biologická matka, i po předchozí domluvě, kdy se vzdala nároku na dítě jej může vyžadovat zpět do své péče. Tato situace je zapříčiněna nedostatečnou právní úpravou toho typu náhradního rodičovství v legislativně ČR. Matka je ze zákona vždy zapsaná v rodném listě dítěte ihned po jeho narození. Naopak s rizikem se lze setkat i na opačné straně, kdy biologický otec, který se o dítě stará, může po surrogátní matce požadovat výživné (Kutálková, 2015, s. 51).

V zemích, kde je tato forma mateřství zcela přijatelná, služby této formy využívají většinou páry heterosexuální. Nejběžnější zemí, která se k surrogátnímu mateřství staví velice otevřeně jsou Spojené státy americké. Mezi dalšími státy, ve kterých je tento typ mateřství legální je Mexiko, Indie, Ukrajina či Spojené Království, (Polášková, 2009, s. 60; Chhagan, 2023).

### 2.2.2 Sociální rodičovství

Sloboda (2016, s. 115) chápe sociální rodičovství jako plnění rodičovských povinností vůči dítěti i přesto, že mezi nimi neexistují biologické vazby. Tedy za biologické rodiče mohou být považovány osoby, které například žijí ve společné domácnosti s dítětem a po nějakou dobu plní rodičovské povinnosti vůči dítěti. Dítě pak tyto jedince vnímá jako jemu osoby blízké či je dokonce považuje za rodinu a má k nim vytvořené emocionální pouto. Sociální rodičovství je všeobecný jev, který se nepojí jen se stejnopohlavními páry. Tato forma rodičovství zaujímá různé formy, a to ze zákona uznávané a neuznávané. Mezi ty uznávané patří individuální či párové osvojení, dále institucionální formy péče. Sociální rodičovství, které není právně uznáváno vyplývá z individuálního vnímání situace dítěte či rodiče.

#### Adopce

Jak bylo zmíněno výše, tak adopce může být individuální či párová, kde dochází ke ztrátě předešlých biologických vazeb. Adopce vytváří nový právní a rodinný vztah mezi adoptovaným dítětem a adoptivním rodičem, který má stejnou platnost jako vztah biologického rodiče a jeho dítěte. Osvojením dochází ke vzniku příbuzenského vztahu mezi dítětem a příbuznými osvojitele, současně dochází k zániku veškerých práv a povinností mezi dítětem a jeho původní rodinou. Adoptivní rodiče nesou rodičovskou povinnost a jsou zapsáni v matričním rejstříku jako rodiče dítěte, které si osvojili. Podmínkou v procesu adopce dítěte je souhlas biologických rodičů či zákonného zástupce dítěte, a to i v případě, kdy je biologickým rodičem nezletilá osoba. Biologická matka dítěte může udělit souhlas k adopci nejdříve šest týdnů po porodu dítěte, co se týče biologického otce dítěte, může udělit souhlas dříve, avšak nejdříve po narození dítěte. V případě, že osvojované dítě je starší věku dvanácti let, je vyžadován jeho osobní souhlas. Pokud je dítě mladší, musí za něj souhlas udělit opatrovník, který je určen soudem (Vyskočil, 2014, s. 12; Presslerová, 2024).

V dalším případě může být adopce druhým, nepokrevním rodičem, tato forma adopce se nazývá tzv. přisvojení. Dítě většinou bere partnera svého biologického rodiče jako svého rodiče a osvojením by došlo k oficiálnímu právnímu podkladu. Avšak této možnosti se do roku 2016 nedostávalo stejnopohlavním párům, a to z důvodu, že tento typ osvojení byl možný pouze u partnerů, kteří tvoří manželskou dvojici. V červnu roku 2016 Ústavní soud zrušil ustanovení § 13 odst. 2 zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, které zakazovalo registrovaným osobám osvojit si dítě. Dle Ústavního soudu je tento zákaz v rozporu s důstojností a právem na soukromý život a se zákazem diskriminace. Tedy od roku 2016, může jedinec v registrovaném partnerství adoptovat dítě, avšak pouze pokud se jedná

o individuální adopci, společná adopce registrovaných partnerů v České republice stále není možná (Sloboda, 2016, s. 115; Fafejta, 2015, s. 142; Ústavní soud © 2016).

Typické pro přisvojení je to, že zde nedochází k zániku všech pokrevních pout a nevzniknou právní aspekty, které se pojí k biologickému rodiči, pouze dochází k nahrazení dalším rodičem. Pokud však nastane situace, kdy má dítě v rodném listě uvedeny oba rodiče, musí rodič, který bude z rodného listu odstraněn s touto změnou souhlasit. Přisvojení je typické především pro lesbické páry, kdy má dítě v rodném listě uvedenou jen biologickou matku. Pokud jde o samotnou adopci, osvojení dítěte registrovanými páry není z právních důvodů v České republice možné. Možnost osvojení dětí je otevřena pro manželské páry, tedy až bude manželství umožněno všem, homosexuální páry by měly možnost osvojit si dítě. Homosexuální páry se obrací k variantě individuální adopce, kdy o osvojení dítěte žádá jen jeden z partnerů (Sloboda, 2016, s. 116).

Mnoho zahraničních států uznává právo homosexuálních párů na založení rodiny a akceptují zákony, které dovolují osvojení dětí. Podmínky pro adopci dítěte stejnopohlavním párem se mohou lišit v různých zemích v závislosti na legislativě. V některých zemích není nutnou podmínkou pro adopci dítěte, aby byli partneři ve sňatku manželském. Státy, které adopci umožňují jsou následující – Andorra, Argentina, Austrálie, Belgie, Brazílie, Dánsko a jeho další území, Estonsko, Finsko, Francie a její zámořské regiony, Chile, Chorvatsko, Irsko, Island, Izrael, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Portugalsko, Rakousko, Republika Jižní Afrika, Řecko, Slovinsko, Spojené království a jeho zámořské území, Spojené státy americké a jejich zámořské regiony, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Taiwan, Uruguay (Ilga World Database © 2024).

### **2.3 Život dítěte v homoparentální rodině**

V naší společnosti, která je heteronormativní, v některých případech až homofobní, vyvstává běžně často otázka, zda nebude dítě vyrůstající v homoparentální rodině znevýhodňováno, zesměšňováno či šikanováno. V naší společnosti, ve které není tak obvyklé, že je dítě vychováváno stejnopohlavním párem je velká pravděpodobnost, že může být terčem posměškům, narážkám, předsudkům, rozdílnému zacházení či dokonce šikaně. Ovšem v tomto případě je důležité si uvědomit, proč jsou homoparentální rodiny vnímány negativně. Zda je to problém dítěte, které v této rodině vyrůstá, pro které je přirozené, že jeho rodiče jsou stejného pohlaví či pro širokou společnost (Sloboda, 2016, s. 119).

Samozřejmě, vše je ovlivněno výchovou a přístupem ze strany rodičů, ať už se jedná o dítěte ve stejnopohlavní rodině či v rodině tzv. tradiční. Děti se přece nezačnou samy od sebe chovat negativně k těm, které vyrůstají se dvěma maminkami či dvěma tatínky. V případě, že dítě vyrůstá v rodině, kde je vychováváno matkou a otcem, může pociťovat určitou neobvyklost a může dojít k nepochopení. Tady je právě na heterosexuálních rodičích, aby mu přiměřeně věku vše vysvětlili. Především u dětí mladšího věku dochází ke zmatenosti a neporozumění. Nechápu, že někdo může mít dvě maminky nebo dva tatínky, protože ony žijí v domácnosti, kde jsou vychovávány matkou a otcem, tedy heterosexuálním párem. Tato skutečnost, kdy se dozvedí, že jejich kamarád ve škole žije v tomhle rodinném uspořádání vede ke spoustě dalších otázek na toto téma (Guasp, 2010).

Garner (2005, s. 101, cit. dle Kutálková, 2015, s. 25) uvádí, že je důležité, aby s dětmi rodiče homosexuální otevřeně mluvili o skutečnosti, co jejich rodinu ve většinové společnosti dělá odlišnou. Současně je také důležité děti postupně připravit na možnost setkání se s jedinci, kteří na jejich rodinu budou mít jiný názor než ten pozitivní. Je smutné, že děti z homoparentálních rodin musí vůbec čelit negativním reakcím ve společnosti. Je lepší, když na tyto negativní reakce budou rodiči postupně připraveni a budou mít možnosti si o tom společně promluvit a pochopit, proč je tomu tak. Tímto způsobem se mohou lépe a dopředu připravit na případné nepříjemné názory ze strany okolí a tím se pro ně sníží případný negativní zážitek.

Děti mají často tendenci, pokud se setkají s homofobním chováním, chránit své rodiče. Mnohdy se o negativních skutečnostech a zážitcích, které se týkají této problematiky doma ani nezmiňují. Autorka však zdůrazňuje, že je důležité, aby děti své pocity s rodiči sdílely. A to z důvodu otevřené komunikace v rodině, vzájemného porozumění, bezpečí či jako prevence negativních následků homofobních postojů (Garner, 2005, s. 31 cit. dle Kutálková, 2015, s. 25).

Studie na Univerzitě v Cambridgi se zaměřila na zkušenosti dětí, které jsou vychovávány homosexuálními či bisexuálními rodiči. Výzkum probíhal mezi lety 2009-2010 a proběhl rozhovor s 82 jedinci ve věkovém rozmezí 4-27 let, výzkum probíhal s rodinami žijící po celém Spojeném Království. Mezi klíčové výsledky patří tvrzení, že mnoho dětí vnímá svou rodinu jako zvláštní či odlišnou, protože říkají, že každá rodina je vlastním způsobem odlišná, zároveň však pociťují, že jsou si členové rodiny vzájemně bližší než rodiny jiné. Jiné děti si uvědomují, že není tak běžné, aby děti vyrůstali v homoparentálních rodinách, avšak nepociťují, že jsou nějakým způsobem odlišné. Na rozdíl od dětí školního věku, malé

děti vůbec nepocítují, že by se jejich rodiny nějakým způsobem lišily od rodin ostatních. Co se týče názorů veřejnosti na stejnopohlavní rodiny děti uvedly, že většina jejich kamarádů nemá problém s tím, že jejich rodiče jsou stejného pohlaví. Dále z výsledků studie vyplývá, že některé děti dokážou být nepříjemné vůči homosexuálním jedincům, i přesto, že se s nimi nikdy nesetkali a nic o nich neví, což dokazuje, že převzaly názor jiných osob. Průzkumy také uváděly, že si jedinci dělají úsudky na to, jací homosexuální rodiče jsou. Myslí si, že vedou nevhodný styl života a dětem se nedostává dobrá výchova. Přes vyskytující se negativní úsudky, děti mají své stejnopohlavní rodiče rády a nic by na své rodině neměnily, co by si přály změnit, tak je to, aby lidé byli k těmto typům rodinného uspořádání více tolerantní (Guasp, 2010).

Další obecně rozšířený názor veřejnosti proti výchově dětí homosexuálními páry je ten, že dětem během výchovy chybí potřebný mužský nebo ženský vzor. Avšak validním argumentem k tomuto tvrzení je, v kom tedy vidí děti vychovávané jen jedním rodičem, byť heterosexuálním? Děti žijící ve stejnopohlavní domácnosti mohou být mnohdy lépe připraveny na budoucí partnerský život, v porovnání s dětmi, které vyrůstají pouze s jedním rodičem, například s matkou samoživitelkou. Dítě homosexuálního páru žije v prostředí partnerské interakce, pozoruje, jakým způsobem spolu partneři komunikují, jak se k sobě chovají nebo jakým způsobem řeší případné vzniklé problémy (Fafejta, 2016, s. 114).

### 3 GENERACE Z

Ve třetí kapitole se seznámíme s obecnými charakteristikami generace Z, představíme si sedm faktorů, které podle Marka McCrindla definují tuto generaci. Zaměříme se na to, jaký vliv mají na tuto generaci moderní technologie, a následně jak se příslušníci generace Z staví k udržitelnosti a obnově zdrojů a k životnímu prostředí. Také se zaměříme na obtíže spojované s duševním zdravím jedinců této generace a v neposlední řadě na to, jaký vztah mají k LGBT komunitě. Generace Z je pro tuto diplomovou práci klíčová, jelikož hlavní zaměření spočívá v analýze názorů na výchovu dětí homosexuálními páry, právě zmíněnou generací.

Každý autor definuje rozmezí generace Z jiným způsobem. Česko v datech (©2018) označuje generaci Z, jako jedince narozené mezi lety 1995-2014.

Mark McCrindle (2014, s. 12-14), generaci Z vymezuje podle nejnovějších informací, kdy generace mají být ohraničeny v rozmezí patnácti let, od roku 1995 do roku 2010. Autor uvádí, že na tuto generaci navazuje generace s označením Generace Alfa. Jedná se o označení pro jedince, kteří se narodili od roku 2010 a později, kdy jejich vývoj probíhal výhradně v obklopení internetového prostředí (Sítě v hrsti © 2021).

Britannica (©2024) označuje generaci Z jako termín používaný pro charakterizaci jedinců narozených v období od roku 1997 do roku 2012. Nicméně tato časová ohraničení mohou vyvolávat diskuse a kontroverze, zejména s ohledem na definici mentálního vývoje této generace. Generace Z následuje po mileniálech, též známých jako Generace Y, která přišla po Generaci X. V diplomové práci budeme pracovat s tímto věkovým vymezením, a to z důvodu, že nejvíce autorů pracuje právě s tímto vymezením.

Tato generace se narodila do období nejistoty, která byla zapříčiněná změnami ve světě po teroristickém útoku, 11. září 2001 v americkém New Yorku. Také se jich dotkla globální finanční krize v roce 2008. Za příčinu této krize odborníci uvádějí kombinaci více faktorů, ale především tzv. chamtivé bankéře, nedostatečné regulování finančního trhu a ratingové agentury. I přes tuto krizi, která zasáhla celý svět, jedinci této generace nevyrůstali v materiální nouzi, ale chybělo jim spojení s přírodou. Tato skutečnost může být zapříčiněna rozšířeným používáním moderních technologií. Tedy ve srovnání s generací minulou, děti si nehrály tolik venku s kamarády, jak tomu bylo doposud (Aktuálně © 2018; Berg, 2020, s. 136; Česko v datech © 2018).



### 3.1 Sedm faktorů definující generaci Z dle Marka McCridla

Australský sociální vědecký Mark McCrindle definoval sedm faktorů, které ovlivňují generaci Z. Přestože tuto definici praktikoval na australskou populaci, jsou informace relevantní pro ostatní jedince generace Z i v jiných státech moderní společnosti. Autor uvádí, že vlivem demografických změn, stárnutí populace, začíná generace Z kariéru mnohem dříve. Je obecně známo, že v moderní společnosti populace stárne, rodí se stále méně dětí ať z důvodu ekonomických, nebo odsouváním mateřství do vyššího věku žen. Věda a výzkum přináší nové technologie a zdravotní péči, zvyšuje se délka dožití, ale jedinci musí i déle pracovat a delší dobu se podílet na tvorbě ekonomiky společnosti a tím budoucí finanční podpoře jejich důchodů. Již v současnosti je tedy důležité začít řešit fakt, že to bude znamenat enormní zátěž pro oblast péče o nejstarší jedince. V České republice se však nepřipravují strategie k přípravě na tuto situaci, mnohé návrhy na změny sociálního zabezpečení a zajištění péče o staré byly předkládány, ale dosud nedošlo k žádnému pevnému zákonnému ukotvení. Z toho vyplývá, že péče o starší jedince bude převážně na jejich rodinách. V důsledku toho může dojít k situacím, kdy členové rodiny péči o své starší členy nebudou zvládat kvůli jejich vlastnímu vysokému věku nebo v dosud přetrvávajících pracovních povinnostech. Dalším problémem může být, že na tuto funkci pečovatele, pro ně doposud neznámou, nebudou stačit kompetence, ani síly jak fyzické, tak i psychické (McCrindle, 2014, s. 14-15; Cechl, 2024).

Jako další faktor autor uvádí tzv. definování generačně. Popisuje generaci Z jako generaci, která je dosud nejvíce materiálně vybavená, technologicky nejvyspělejší, celosvětově propojená a nejvíce formálně vzdělaná. Generace Z dosáhne dospělosti ve 21. století, doposud tato generace zažila globální finanční krizi v roce 2008 a byla touto krizí formována. Zároveň jsou ale celosvětově propojeni prostřednictvím globálních značek a technologií. Autor tvrdí, že záleží na tom, v jakém věku začneme poprvé technologie používat. Má to vliv na to, jak moc budou technologie součástí našeho každodenního života a jak budou ovlivňovat běžné činnosti. Dospělé, jedince, kteří v roce 2014, kdy byla kniha napsána, již dosáhli plnoletosti, označuje autor za tzv. digitální obchodníky. Tito jedinci používají technologie ke splnění úkolů prakticky a funkčně, dříve tyto úkoly prováděly pomocí technologií starých. Naopak generace Z s těmito novými technologiemi již vyrůstala od útlého věku, proto jsou technologie nedílnou součástí téměř všech oblastí jejich života, z toho důvodu je autor označuje za tzv. digitální integrátoři (McCridle 2014, s.15).

McCridle uvádí, jako další faktor, světové zaměření, označuje generaci Z jako první generaci, která je skutečně orientována globálně. V porovnání s předchozími generacemi mají prostřednictvím znalostí cizích jazyků a nejmodernějších technologií lepší přístup nejen ve vzájemné komunikaci, ale také rychlejší přístup ke kultuře, k filmům, hudbě, online zábavě, módním trendům či novinkám ve všech oblastech. Na tuto definici navazuje další, a tou je definování zapojení vizuálního obsahu. Tato generace upřednostňuje sledování videí, která shrnou témata rychleji, než kdyby si o dané problematice měli přečíst knihy nebo odborné články v časopisech. V době přehlcenosti informacemi se na zkrácený obsah orientují čím dál častěji vizuálně, kdy značky, obrázky a loga jsou upřednostňovány na úkor komentářů, frází a slov. Dalším významným faktorem formující generaci Z uvádí autor vzdělávání. V porovnání s dřívějšími generacemi neustále přibývá jedinců s vysokoškolským vzděláním, vzdělávání se již nebere za něco, co je ohraničeno časem nebo věkem. Učení již není jen to nejzákladnější na začátku života a přípravu na celoživotní pracovní kariéru. Je to celoživotní proces s možností studia více oborů současně, nebo změny profese v průběhu doby. Posledním faktorem, který formuje generaci Z jsou sociální vztahy. Autor uvádí, že dnešní generace je více než jakákoliv předešlá výrazně propojená a ovlivněná svými vrstevníky (McCridle 2014, s.16-17).

### 3.2 Vliv technologií

Pro tuto generaci je typické, že jako první vyrůstala s technologiemi již od nejútlejšího dětství, a proto je pro ně používání internetu či sociálních sítí úplně přirozené, ne-li dokonce nezbytné. Můžeme se, ovšem poměrně málo, setkat i s jedinci, kteří do této generace patří, a ještě si pamatují život bez smartphonů a bez wifi (Sítě v hrsti © 2023).

I přes tyto výjimky jsou technologie v životě jedinců generace Z středem jejich každodenního života, od sociálních interakcí, práce, až po zábavu a relaxaci. Díky obrovskému počtu dostupných informací, jim technologie umožňují tyto informace okamžitě ověřovat (The Hartman Group, 2016).

Generace Z je generací, která používá sociální média téměř denně. Již od dětství vyrůstali ve světě používání internetu a mobilních zařízení. Téměř denně používají sociální sítě jako Instagram, Facebook, Tiktok, Twitter a další. Bostonská reklamní agentura Hill Holiday provedla výzkum týkající se sociálních sítí. Oslovených 71 % respondentů uvedlo, že sociální sítě mají pozitivní dopad na jejich sebevědomí. Naopak ale bylo zjištěno, že na

ostatní respondenty mají vliv negativní, uvedli, že se cítí smutní, úzkostlivě či dokonce deprimovaně (Rahn a Marchand, 2024).

Příslušníci generace Z jsou na život s technologiemi zvyklí natolik, že jim nedělá problém praktikovat tzv. multitasking, tedy používání více zařízení současně. Více než polovina teenagerů uvedla, že multitasking praktikují při plnění školních povinností a nepocítují, že by je to jakýmkoliv způsobem negativně ovlivňovalo (Seemiller a Grace, 2019, s. 50).

Mnoho jedinců této generace Z může postihnout syndrom FOMO. Jedná se o zkratku z anglického jazyka – Fear of missing out, což v českém jazyce znamená strach z toho, že nám něco uniká. Syndrom FOMO se objevil poměrně nedávno, a to v souvislosti s rozvojem technologií a jejich nadměrným užíváním. Samotný syndrom se může projevat tím, že když se jedinec na moment odpojí ze sociálních sítí, bude mít obavu z toho, že propásne nějakou informaci nebo že přijde o přehled o podstatných věcech. Mezi prvotní příznaky syndromu patří – nervozita, netrpělivost, špatná nálada. Později můžeme pozorovat další příznaky jako je nepozornost a roztěkanost. Jedinec se není schopen koncentrovat na určitý úkol nebo činnost, má neustálé nutkání se připojit na sociální síť a zjistit, co je nového. FOMO může také narušit sociální vazby, snižovat sebevědomí, vyvodit podrážděnost a méněcennost. Některým jedincům může způsobovat úzkosti či dokonce deprese (Ducháčková, 2020).

### **3.3 Postoj generace Z k udržitelnosti a životnímu prostředí**

Čeští příslušníci generace Z se nevíce obávají klimatických změn, které poměrně rychle nastávají. Potvrzuje to výzkum prováděný společností Deloitte z roku 2022. Skoro všichni respondenti mají tendenci chránit životní prostředí a pocítují nedůvěru vůči vládě v tom, jak chce řešit problémy s klimatickou změnou (Deloitte © 2022).

Jedinečné pro tuto generaci je také to, že jedinci projevují aktivní zájem o nápravu vznikajících škod v již mladším věku, tedy mnohem dříve, v porovnání se staršími generacemi. Subir Sinha, působící na University of London uvedl, že možným spouštěčem této skutečnosti je švédská aktivistka Greta Thunberg, která teprve v patnácti letech uskutečnila svůj první protest před švédským parlamentem. Tím se začala postupně stávat vzorem pro mladé jedince, kteří se s ní mohli ztotožnit a sdílet stejné názory. Po jejím protestu ve Švédsku, zahájilo protesty tisíce středoškolských studentů v zemích po celém světě. Cílem bylo vystoupit proti nečinnosti svých vlád v boji proti změně klimatu. Generace

Z je generací, které může negativní dopad klimatických změn nejvíce ublížit (Farber a Reichert, 2019; Carnegie, 2022).

Nejenže mají jedinci zájem o aktivismus, chtějí být sami aktivní, ale také jsou pro ně velice důležité udržitelné výrobky. Podle zprávy z roku 2020 společnosti First Insight bylo 73 % z dotazovaných jedinců generace Z ochotno zaplatit vyšší cenu za udržitelný výrobek. Tato data jsou zatím nejvyšší, vyšší než u kterékoliv předešlé generace. Pozoruhodné na tom je, že většina těchto jedinců jsou stále studenti, což znamená, že jsou finančně omezeni, a i přes tuto skutečnost uvedli, že by byli ochotni zaplatit o 10 % více za produkt, o kterém vědí, že je vyroben udržitelným způsobem. Příslušníci generace Z také zdůraznili, že rozhodnutí o nákupu produktů závisí na tom, jak firmy ovlivňují životní prostředí. Firmy, nabízející své produkty, začaly reagovat na požadavky svých zákazníků, zvyšují své standardy, zaměřují se na změny výrobních technologií, a na propagaci udržitelných výrobků. Důležité je však upozornit i na tzv. greenwashing, což znamená poskytování falešných informací o úsilí v ochraně životního prostředí, než tomu ve skutečnosti je. Jedním z příkladů může být používání známých označení „green“ či „eco-friendly“, které nemají vymezení přesných definic a z toho důvodu mohou být chybně užívány (Jahns, 2021; United Nations © 2024).

Generace Z nejenže chce své finance investovat do prostředků, které jsou udržitelné a šetrné, ale také touží pracovat ve firmách a u zaměstnavatelů kteří dbají na šetrné využití zdrojů a chrání životní prostředí. Téměř polovina respondentů generace Z ve výzkumu společnosti Deloitte uvedla, že byli ovlivněni ve volbě zaměstnání svými osobními zásadami, kdy preferují práci právě v prostředí s pozitivním dopadem na environmentální prostředí (Jahns, 2021).

### **3.4 Generace Z a mentální zdraví**

Podle nedávného šetření Národního ústavu pro duševní zdraví bylo zjištěno, že se u mladší generace objevují pocity smutku a úzkosti častěji, než u té starší (Vosp © 2023).

Přestože generace Z se potýká s podobnými stresovými situacemi jako tomu bylo u generací před nimi, je možné, že tyto skutečnosti prožívají intenzivněji. Jako možný důvod lze uvést, že tato generace byla, a je, svědkem mnoha násilných událostí v relativně krátkém časovém intervalu. Mezi tyto události můžeme uvést útok 9. září v roce 2001 v New Yorku, nám geograficky blíže v Paříži, v roce 2015, a v roce 2017 v Londýně, a bohužel mnoho dalších (Akers, 2022).

Jako další stresujícím faktorem lze uvést aktivní války probíhají poměrně blízko na Ukrajině, ale i v Izraeli. Tento strach může být způsoben tím, že tato generace se dosud neseťkala s válečným konfliktem, neví, jak by se bránila, není připravena na takovou realitu. Dosud se neseťkala ani s tím že se, v rámci podpory Ukrajiny, aktivně zapojovala do probíhajících konfliktů i Česká republika. Mileniálové zažili pouze válečný konflikt na územní tehdejší Jugoslávie. Zde byli již od začátku zapojeni i čeští vojenští příslušníci, a to nejen v rámci mírových sil pod záštitou OSN (Dorazín, 2011; Vosp © 2023).

Špatný dopad na mentální zdraví generace Z mohla způsobit i pandemie koronaviru. Pandemie měla rapidní vliv na jejich vzdělávací a sociální zkušenosti. Vzdělávání se přeneslo do online prostředí, ekonomika se stala nestabilní, mnoho jedinců přišlo o své ekonomické jistoty, ale v horším případě i o své nejbližší a blízké. Výzkum provedený Harmony Healthcare IT v roce 2022, mezi staršími jedinci generace Z odhalil, že 42 % z nich trpí nějakým duševním onemocněním. Z těchto 42 % bylo 26 % diagnostikováno v průběhu koronavirové pandemie. Mezi nejčastější diagnózy, které byly zjištěny, patří úzkost, deprese, ADHD, tedy porucha pozornosti s hyperaktivitou a posttraumatická stresová porucha neboli PTSD. Jiné studie však ukázali, že generace Z měla i před pandemií COVID-19 vyšší míru úzkostí a depresí a projevovala potřebu emocionální podpory (Laderer, 2023; Te'eni-Harari et al., 2022; The Annie E. Casey Foundation © 2022).

Studie Parkera a Igielnika (2020 cit. dle Te'eni – Harari et al., 2022) naznačuje, že mentální zdraví výrazně ovlivnilo starší skupinu příslušníků této generace. Mají obavy především v oblasti zaměstnanosti, neboť další studie, prováděná Azimi a kolegy (2022 cit. dle Te'eni-Harari et al., 2022) uvádí, že generace Z pocítuje velikou nejistotu z budoucnosti, především v oblasti financí a zdravotního stavu.

V otázce mentálního zdraví generace Z mají technologie svůj dopad. U jedinců, kteří již od dětství znají jen virtuální prostředí, neumí, nebo se bojí, navázat fyzický kontakt a přátelství mohou vyvolat silné pocity izolace a osamělosti. Propadají se do další samoty, depresí a mohou nuceně končit ve zdravotnické péči. Používání technologií, konkrétně sociálních sítí může podporovat negativní pocity, jejichž příčinou jsou zpravidla negativní zprávy, tzv. FOMO. Negativně může působit ale i pocit vlastní nedokonalosti, nedostatečnosti, nebo selhání v porovnání standardů, které jsou od prezentování se na sociálních sítích očekávány. Ze zprávy amerického The Wall Street Journal bylo zjištěno, že sociální síť Instagram má největší negativní dopad na mladé jedince ze všech dostupných sociálních sítí. Podle dat

z této zprávy bylo zjištěno, že právě Instagram má velký vliv na adolescentní dívky, které díky němu, negativně vnímají svou body image (The Annie E. Casey Foundation © 2022).

Přesto, že se u generace Z objevují častěji problémy s mentální zdravím než u generací starších, nemají mnozí ostych vyhledat potřebou odbornou pomoc, uvedla to americká psychiatrická asociace. Můžeme předpokládat, že jedinci generace Z se již nepotýkají se stigmatizací duševního zdraví, jako tomu bylo u generací předešlých. U starších generací byla návštěva psychologa vnímána jako známka slabosti nebo rovnou nemoci. K novému pohledu na tuto situaci můžeme dospět opět díky využívání sociálních sítí, díky sociálním médiím, prostřednictvím kterých se nyní propaguje důležitost duševního zdraví a sebeláska. (Akers, 2022; Vosp © 2023).

### 3.5 Generace Z a LGBT komunita

Jedinci generace Z projevují již v dřívějším věku mnohem větší otevřenost ohledně své sexuality, než tomu bylo u předchozích generací (Ypulse © 2022).

Podle průzkumu společnosti Gallup z roku 2022 vyplývá, že se počet queer jedinců identifikujících se jako LGBT, v porovnání se staršími generacemi, zvýšil. Průzkum probíhal v americkém prostředí a bylo zjištěno, že jeden z pěti dospělých z generace Z identifikuje svou sexuální orientaci jako LGBT. Autoři průzkumu předpokládají, že počet jedinců s touto sexuální orientací poroste. Přibližně 21 % dospělých Američanů z generace Z se hlásí k LGBT komunitě, což je téměř dvojnásobek oproti mileniálům a výrazně více v porovnání se staršími generacemi. Přesněji, v roce 2012 se k této komunitě hlásilo pouze 2,5 % Američanů, avšak v roce 2022 to je 7,1 %. Průzkum také ukázal, že téměř polovina jedinců z řady LGBT komunity se identifikuje jako bisexuální, což představuje 4 % celkové dospělé populace Spojených států amerických. V českém prostředí nejsou jednoznačná data o LGBT komunitě k dispozici. Evoluční biolog Jaroslav Flegr tvrdí, že počet jedinců hlásící se k této komunitě je výrazně vyšší, než se obvykle předpokládá (Jones, 2022; Houška, 2022).

V souvislosti s obecně rozšířenými stereotypy, předsudky a názory na vnímání LGBT komunity předchozími generacemi oslovila redakce Hey FOMO ve svém edukačně anketním pořadu, mimo jiné i jedince generace Z s otázkou, zda jsou pro stejnopohlavní manželství. Pro možnost uzavírání sňatků stejnopohlavních párů v České republice. Na dotaz, zda ano, či nikoliv, odpovídali respondenti následovně. První dotazovaný muž reagoval jasně slovy: „*Samozřejmě, že jsem.*“ Když se reportér zeptal na důvod, odpověděl: „*Proč ne*“. Dotazovaná slečna odpověděla: „*Myslím si, že každý má právo na to být šťastný,*

*takže proč ne“.* Další slečna odpověděla: *„Jo určitě, každý má stejná práva a to, že je někdo přirozeně orientovaný na stejné pohlaví, za to on nemůže.“* Poslední slečna odpovídala následovně: *„No tak jsem určitě pro, protože moje ségra, tak té se to týká a byla bych moc smutná, kdyby si nemohla dělat co chce.“* (heyfomocz © 2022)

Přestože na manželství pro všechny se jednotlivé země názorově rozcházejí, několik světových osobností otevřeně přiznalo svou neheterosexuální orientaci. Pro odpůrce LGBT komunity to může znamenat uvědomění si, že nezáleží na sexuální orientaci, aby člověk byl úspěšný a uznávaný. Naopak příslušníci LGBT komunity mohou v těchto známých osobnostech vidět vzory. Mezi tyto známé osobnosti patří – současný litevský prezident Edgars Rinkevičs, francouzský premiér Gabriel Attal, islandská premiérka Jóhanna Sigurðaróttir, srbská premiérka Ana Brnabić a další. Znamé a úspěšné osobnosti stejné sexuální orientace lze najít i u jiných významných a slavných osobností – herců, zpěváků, sportovců, vědců a dalších (Lardieri, 2024).

Zastoupení jedinců neheterosexuální orientace ve filmech a televizních pořadech má zásadní význam. Když jedinci, hlásící se k LGBT komunitě vidí postavy, které jsou stejné sexuální orientace jako oni, vyvolává to v nich pocit sounáležitosti a přijetí. Zároveň tohle vyobrazení ve slavných filmech a seriálech poskytuje mnoha dospělých prostor pro pochopení svých potomků, kteří se s těmito postavami ztotožňují. Průlomovým seriálem pro LGBT komunitu byl seriál *Will & Grace*, kdy první epizoda byla odvysílána v roce 1998. Byl to první úspěšný televizní pořad, jehož jedna z hlavních postav se otevřeně hlásila k homosexuální orientaci, i přestože byl představitel této role terčem kritiky za její stereotypní vyobrazení. Mezi ty nejnovější prezentace v televizních pořadech můžeme uvést, v posledních letech nejúspěšnější, seriály společnosti Netflix – *Sex Education* a *Heartstopper*. Vyobrazení těchto jedinců v současném filmovém průmyslu může mít i dopad na heterosexuální diváky. Zobrazení jejich životních zkušeností může vést k lepšímu pochopení, čemu tato komunita musí čelit. To může následně vést k podpoře práv LGBT komunity (Guha, 2022; Powers, 2023).

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**



## 4 DESIGN VÝZKUMU

Cílem diplomové práce je zjistit, jaké jsou názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.

Touto problematikou je důležité se zabývat, protože i přestože se nacházíme v pokročilém světě 21. století ne všechny kultury homosexualitu vnímají jako něco pozitivního, jako příkladem bychom mohli uvést Polsko či Ruskou Federaci (Himl, et. al., 2013, s. 9).

Česká republika pohlíží na homosexualitu, v porovnání například se zmíněnými státy, lepším pohledem. Od roku 2006, lze uzavírat mezi páry stejného pohlavní registrované partnerství, avšak v otázce rodičovství stejnopohlavních párů tak otevřená česká společnost prozatím není (Himl, et. al 2013, s. 541).

Tento fakt je zapříčiněn zejména tím, že je v naší společnosti rodina definována pohlavím, kdy za vzor výchovy dětí jsou pokládány biologický muž a biologická žena (Sullivan, 2004, cit. dle Vaňurová, 2008, cit. dle Polášková, 2009, s. 34; Nedbálková, 2005, cit. dle Polášková, 2009, s. 34).

Přestože registrované partnerství řeší některé občanskoprávní otázky, neřeší právě problematiku rodičovství stejnopohlavních rodin. Zákon o registrovaném partnerství zcela eliminuje osvojení dítěte registrovaným partnerem bez ohledu na další okolnosti (č. 94/1963 Sb. cit. dle Polášková, 2009, s. 36). Tedy ze zákona je adopce dětí povolena jen manželským párům nikoli registrovaným partnerům. Přestože tento typ osvojení není umožněn, jeho umožnění je jedním z hlavních cílů sdružení, které usilují o rovnoprávné rodičovská práva pro homosexuální jedince (Polášková, 2009, s. 37).

Vstup do registrovaného partnerství nemá žádný vliv na výkon rodičovské odpovědnosti ani na svěření dítěte do péče. V případě, kdy jeden z partnerů pečuje o dítě a oba sdílí společnou domácnost a druhý partner je aktivně zapojen do výchovy dítěte, vzniká tzv. homoparentální prostředí, kde osoby stejného pohlaví pečují o dítě či děti. Je však důležité poznamenat, že zákon zcela zakazuje registrovaným partnerům osvojovat děti, a to i v případě, kdy jde o osvojení dítěte nebo dětí svého partnera (Radvanová et al., 2015, s. 181).

I přesto, že tato otázka může být kontroverzním tématem, česká společnost se stále více otevírá myšlence, že homosexuální páry by měly mít možnost osvojit dítě nebo uzavřít manželství. Podle průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění vyplývá, že více než tři čtvrtiny (77 %) respondentů se staví za to, že homosexuální páry by měly mít právo na

osvojení dětí svého partnera nebo partnerky. Podporu pro právo uzavření manželství projevuje 58 % české populace, a téměř dvě třetiny veřejnosti (63 %) se domnívají, že homosexuálové by měli mít právo na osvojení dětí ze systému institucionální péče (Kyselá a Čadová, 2023).

Výsledky výzkumu by mohly přispět k rovnosti práv, akceptace a tolerance vůči různým rodinným modelům, které nejsou v naší společnosti považovány za tradiční. Data pro tento výzkum jsou sbírány od respondentů patřících ke generaci Z, jejichž názory jsou klíčové pro formování budoucí společnosti.

## 4.1 Výzkumné cíle

Hlavním výzkumným cílem této diplomové práce je zjistit názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.

Dílčí výzkumné cíle

1. Zjistit, jaké jsou postoje generace Z k homosexuálním jedincům.
2. Zjistit, jaké jsou postoje respondentů k právům homosexuálních jedinců.
3. Zjistit, jaký názor mají respondenti na výchovu dětí v homoparentální rodině
4. Zjistit, jaké mají respondenti povědomí o homoparentálních rodinách ve společnosti

## 4.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumnou otázkou této diplomové práce je, jaké jsou názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.

Dílčí výzkumné otázky

1. Jaké jsou postoje generace Z k homosexuálním jedincům?
2. Jaký je postoj respondentů k právům homosexuálních jedinců?
3. Jaký názor mají respondenti na výchovu dětí v homoparentální rodině?
4. Jaké mají respondenti povědomí o homoparentálních rodinách ve společnosti?

## 4.3 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor byl tvořen příslušníky generace Z, tedy jedinci narození v letech 1997-2012 (Britannica © 2024).

V období mezi lety 1997 a 2012 bylo v České republice zaznamenáno 1 631 417 živě narozených dětí (Krtěček © 2024). Z toho důvodu můžeme předpokládat, že právě tento počet představuje náš základní výzkumný soubor.

V rámci našeho výzkumu jsme oslovili respondenty v našem okolí, kteří spadají do věkové kategorie narozených v letech 1997-2012. Toto rozhodnutí jsme učinili z důvodu specifčnosti našeho výzkumu, protože chceme lépe pochopit postoje jedinců generace Z na tuto problematiku. Tyto oslovené respondenty, jsme následně požádali, aby dotazníky zaslali dalším jedincům ve svém okolí, kteří také spadají do stejné věkové kategorie, tedy narozených v letech 1997-2012.

Tato metoda je známá jako "metoda sněhové koule". Principem této metody je získávání dalších respondentů prostřednictvím doporučení od již oslovených, kteří by mohli splňovat naše kritéria. Tímto způsobem se rozšiřuje okruh dotazovaných a zvyšuje se počet respondentů v našem výzkumu (Mionský, 2006 cit. dle Švaříček a Šed'ová, 2010, s.73).

Dotazník zaznamenal 301 návštěv přímým odkazem, přičemž dotazník vyplnilo 251 respondentů. Většinu respondentů tvořily ženy, konkrétně 176 z nich, zatímco mužů bylo 74. Jedna odpověď byla označená jako vyřazená, a to kvůli testování funkčnosti dotazníku. Celková úspěšnost vyplnění dotazníku dosáhla 83,4 %. Samotný sběr dat probíhal na přelomu měsíce února a března roku 2024 a trval přesně dvacet dní.

#### 4.4 Výzkumná technika

Pro výzkum diplomové práce jsme zvolili kvantitativní pojetí, jehož cílem bylo analyzovat názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry. Výsledky výzkumu by mohly přispět k rovnosti práv, akceptaci a toleranci jiné rodiny než tradiční ve společnosti. Informace jsou v rámci výzkumu získávány od respondentů generace Z, jakožto od generace, která představuje budoucnost společnosti a jejich názory a postoje budou formovat budoucí společnost.

Výzkum bude realizován prostřednictvím dotazníkového šetření s cílem získat co nejvíce kvantitativních dat pro následnou analýzu a interpretaci. Výběr respondentů byl prováděn pomocí metody sněhové koule, kdy musela být splněna podmínka toho, že respondenti náležejí věkově do generace Z, museli být tedy narozeni v letech 1997-2012. Dotazníkové šetření bylo realizováno pomocí online dotazníků, prostřednictvím webové stránky Survio.cz. Tento způsob jsme zvolili kvůli většímu pocitu zachování anonymity respondentů. Dalším důvodem pro online realizaci bylo téma diplomové práce, které se zaměřuje na názory generace Z, které jsou moderní technologie velice blízké.

Dotazník byl tvořen otázkami vlastní konstrukce, ale 3., 4., 5. a 6. položka byla doslovně převzatá z tiskové zprávy průzkumu o Postojích veřejnosti k právům homosexuálu z dubna/května roku 2023, toto šetření bylo realizováno Centrem pro výzkum veřejného mínění (Kyselá a Čadová, 2023).

Dotazník se skládal ze 17 položek, jednalo se o kombinaci uzavřených otázek a otázek škály Likertova typu. Jak už bylo zmíněno výše, 3., 4., 5. a 6. položka byla doslovně převzatá z

tiskové zprávy od autorek Kyselé a Čadové (2023), které jsme přetvořili v otázky škály Likertova typu.

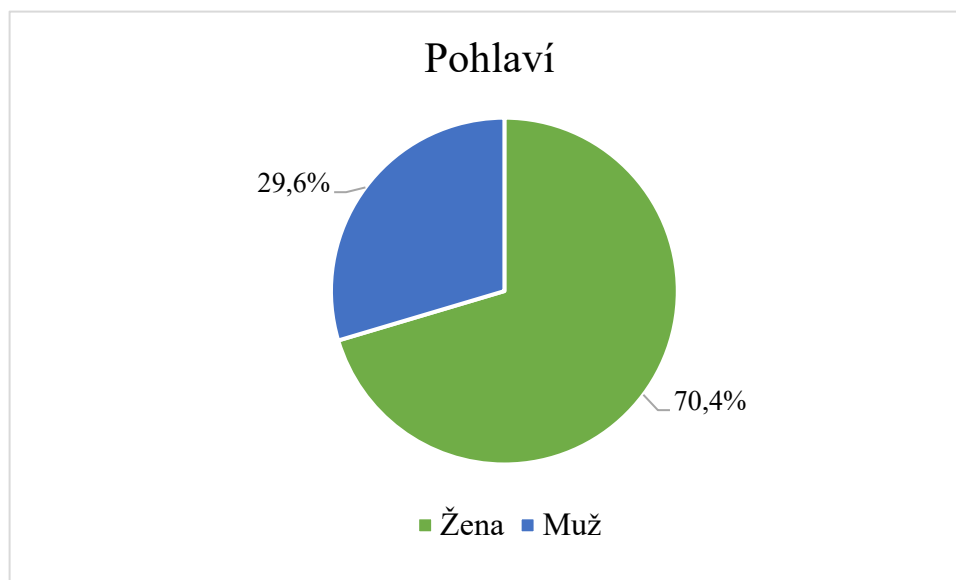
#### **4.5 Způsob zpracování dat**

Pro analýzu dat získané dotazníkovým šetřením jsme se rozhodli zvolit metodu popisné statistiky. Popisná statistika analyzuje a zpracovává dat tak, aby poskytovala co nejpřesnější a nejpřehlednější informace o zkoumaných jevech (Chráška, 2016, s. 17). Získaná data z dotazníků, které probíhaly online formou jsme si převedli do tabulky četností v programu Microsoft Office Excel. Následně jsme tabulky četnosti znázornili v grafické podobě. V našem diplomovém výzkumu jsme pro zobrazení získaných dat využili výsečový diagram.

## 5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

V páté kapitole diplomové práci budeme zkoumat výsledky získané z dotazníkového šetření. Přesněji se bude jednat o popisnou statistiku, kterou graficky zobrazíme, podrobně popíšeme výsledky jednotlivých položek dotazníku a následně popsání výsledky interpretujeme.

Položka č. 1 – Pohlaví

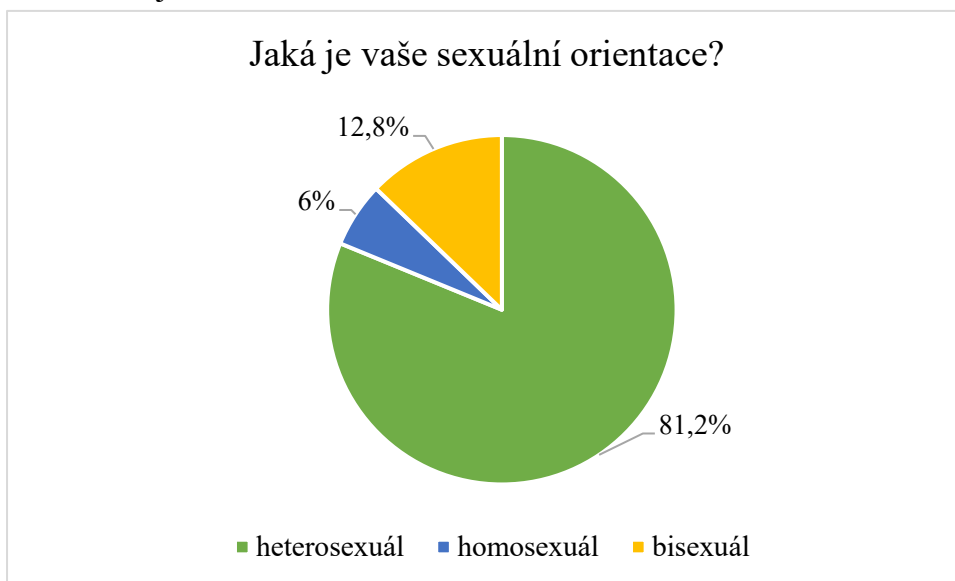


Graf 1: Pohlaví

První položka v dotazníku se týkala sociodemografických údajů, poskytla nám informace o rozložení pohlaví respondentů ve výzkumu. Dotazník nám vyplnilo přesně 250 jedinců, z nichž 176 (70,4 %) byly ženy a 74 (29,6 %) muži.

Z výsledků této položky je zřejmé, že mezi respondenty převažovaly odpovědi žen. Tato nerovnováha mezi pohlavími je pravděpodobně důsledkem zvolené výzkumné metody. Metoda sněhové koule, kterou jsme zvolili, nám neumožnila ovlivnit, kdo bude vyplňovat dotazníky, a proto jsme se dostali k této převaze jednoho pohlaví. Pro budoucí výzkum by bylo vhodné zajistit vyváženost pohlaví výběrového souboru, tím, že použijeme jinou výzkumnou techniku. Převaha jednoho pohlaví nad druhým může být pro samotný výzkum problémem ve zkreslení získaných dat.

Položka č. 2 – Jaká je vaše sexuální orientace?



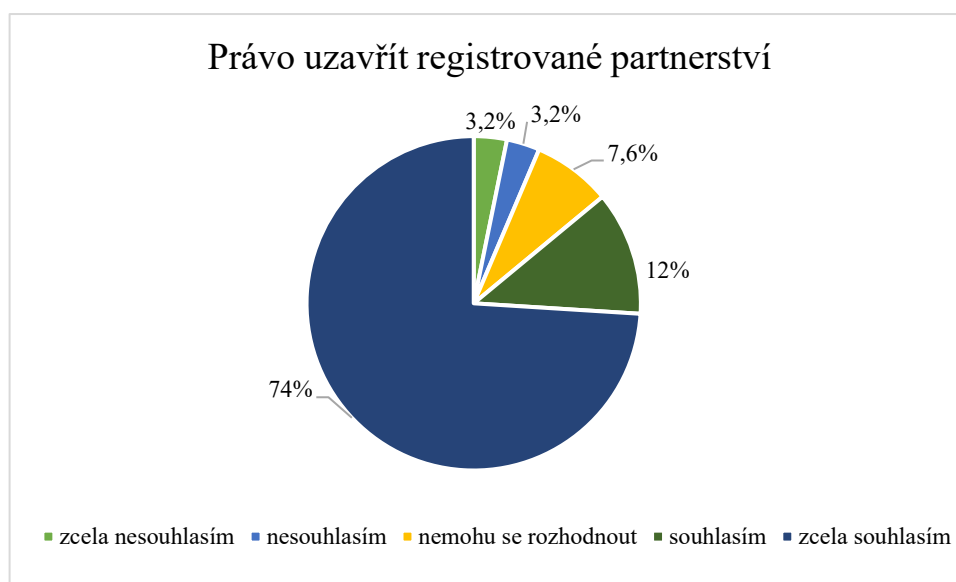
Graf 2: Jaká je vaše sexuální orientace?

Druhá otázka se rovněž týkala sociodemografických údajů. Z této položky jsme zjistili, že respondenti byli převážně heterosexuální orientace, přesně 203 (81,2 %). Dále 32 (12,8 %) bylo orientace bisexuální a 15 (6 %) homosexuální orientace.

Z výsledků vyplývá, že většina respondentů je heterosexuální orientace. Toto rozložení nám poskytuje užitečné informace pro účel výzkumu hned z několika důvodů. Můžeme se dozvědět úroveň tolerance a akceptace jedinců minoritní sexuální orientace, k těm ostatním. Dále se můžeme dozvědět, zda mají stereotypní názory nebo dokonce předsudky vůči těmto jedincům. Také se dozvíme, jaký názor mají zástupci heterosexuální orientace na práva neheterosexuálních jedinců, jako je například právo na manželství či adopci. Respondenti budou odpovídat na položky v dotazníku podle svého vlastního uvážení. Nicméně je třeba brát v úvahu, že názory heterosexuálních jedinců na stejnopohlavní páry mohly být ovlivněny různými faktory, a to jak pozitivně, tak i negativně. Může se například jednat o vlastní negativní nebo pozitivní zkušenost s touto komunitou, sociální stigma, náboženské přesvědčení, strach z odlišnosti a další. Vzhledem k tomu, že se jedná o dotazníkové šetření není možné abychom tyto faktory detailněji u respondentů zkoumali. Pro získání takových informací by bylo třeba zvolit jiné metodologické pojetí.

Následující čtyři položky dotazníků jsou doslovně převzaty z šetření Centra pro výzkum veřejného mínění, kde každoročně, od roku 2009, zjišťují Postoje veřejnosti k právům homosexuálů (CVVM © 2024). Jednalo se přesně o čtyři výroky, na které respondenti vyjádřili svůj názor prostřednictvím škály Likertova typu.

Položka č. 3 – Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít registrované partnerství



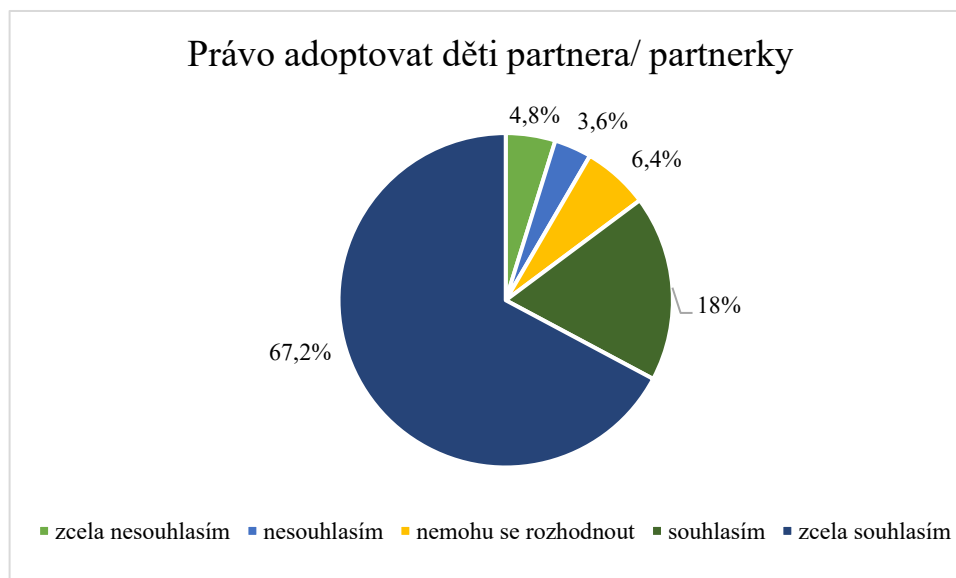
Graf 3: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít registrované partnerství

Třetí položka v dotazníku nám zodpověděla otázku názoru generace Z, zda podle nich, mají homosexuální jedinci právo na registrované partnerství. Většina dotazovaných, přesněji 185 (74 %) odpovědělo, že s tímto výrokem zcela souhlasí. Odpověď souhlasím, uvedlo 30 (12 %) respondentů a 19 (7,6 %) si na tento výrok nebylo schopno udělat názor. Naopak pouze 8 (3,2 %) uvedlo, že s tímto výrokem nesouhlasí a 8 (3,2 %) dokonce zcela nesouhlasí.

Z výsledků vyplývá, že většina respondentů, konkrétně 215 (86 %) podporuje právo stejnopohlavních párů uzavírat registrované partnerství. Předpokládáme, že tohle vysoké procento odpovědí by mohlo být ovlivněno ale i faktem, že registrované partnerství je v našem prostředí umožněno již od roku 2006, což může být mezi respondenty vnímáno jako zavedený standard (Sloboda, 2016, s. 42-43).



Položka č. 4 – Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti partnera/ partnerky

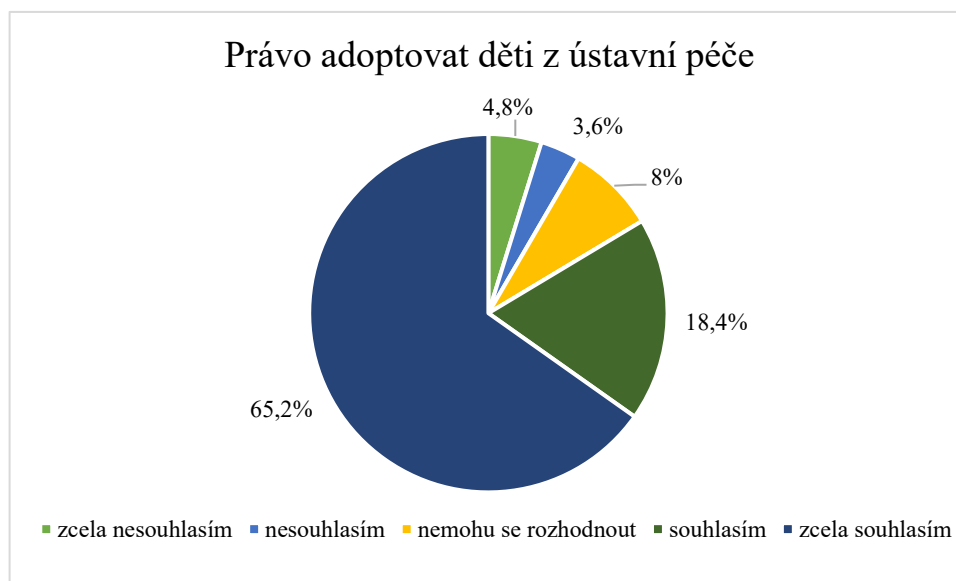


Graf 4: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti partnera/ partnerky

Položka dotazníku číslo čtyři zjišťovala názor respondentů, zda by homosexuální ženy a muži měli mít právo na adopci dětí jejich partnera či partnerky se kterými žijí. Většinová část respondentů, 168 (67,2 %), odpověděla, že s tímto výrokem zcela souhlasí a 45 (18 %) souhlasí. Počet respondentů, kteří odpověděli nemohu se rozhodnout, je 16 (6,4 %). Naopak počet respondentů, kteří s tímto výrokem nesouhlasí je 9 (3,6 %) a těch, kteří zcela nesouhlasí je 12 (4,8 %).

Ze získaných dat vyplývá, že 213 (85,2 %) respondentů podporuje práva stejnopohlavních párů na adopci dětí partnera či partnerky. Naopak jej nepodporuje celkem 21 (8,4 %) respondentů dotazníku. Výsledky našeho šetření, který byl zaměřen na názory příslušníků generace Z, můžeme porovnat s výsledky výzkumu provedeného Kyselou a Čadovou (2023). Z tiskové zprávy tohoto průzkumu, který zkoumal postoj veřejnosti k právům homosexuálů, vyplývá, že více než 75 % respondentů vyjádřilo souhlas s možností adopce dětí partnera či partnerky. Domníváme se, že si naši respondenti v převážné většině uvědomují přetrvávající problém, kdy možnost adopce dětí pro stejnopohlavní páry není dosud řádně uzákoněna. Také i existenci formy rodičovství známé jako sociální rodičovství, kdy děti vyrůstají v homoparentální rodině, s partnery svých rodičů, kteří jsou pro ně jako skuteční rodiče, a přitom tento vztah nemají nijak právně ošetřen (Sloboda, 2016, s. 115).

Položka č. 5 – Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti z ústavní péče



Graf 5: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti z ústavní péče

Naše pátá položka v dotazníku a třetí převzatý výrok z výzkumu Postoje na práva veřejnosti k právům homosexuálů (Kyselá a Čadová, 2023) se týká názoru generace Z na právo homosexuálních jedinců adoptovat děti z ústavní péče. Převážná většina, 163 (65,2 %) respondentů uvedla, že s tímto výrokem zcela souhlasí a 30 (12 %) souhlasí. Rozhodnout se nemohlo, zda s výrokem souhlasí či nikoli 20 (8 %) respondentů. 9 (3,6 %) s tímto výrokem nesouhlasí a 12 (4,8 %) z dotazovaných dokonce zcela nesouhlasí.

Z výsledků dat získaných položkou číslo pět vyplývá, že většina respondentů, přesněji 193 (77,2 %) je názoru, že by stejnopohlavní páry měly mít právo na adopci dětí z ústavních institucí. Tento postoj respondentů zcela podporuje myšlenku, že i stejnopohlavní páry by měly mít stejná práva jako páry heterosexuální, mít právo a možnost založit vlastní rodinu i tímto způsobem. Domníváme se, že jejich názor mohl a může být ovlivněn i tím, že věří, nebo si sami přejí, aby všechny děti měly možnost vyrůstat ve stabilním prostředí. V takovém, které jim zabezpečí sociální kontakty, vzdělávání a rodičovskou lásku, bez ohledu na to, jakou sexuální orientaci jejich adoptivní rodiče mají.

Položka č. 6 – Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít sňatek

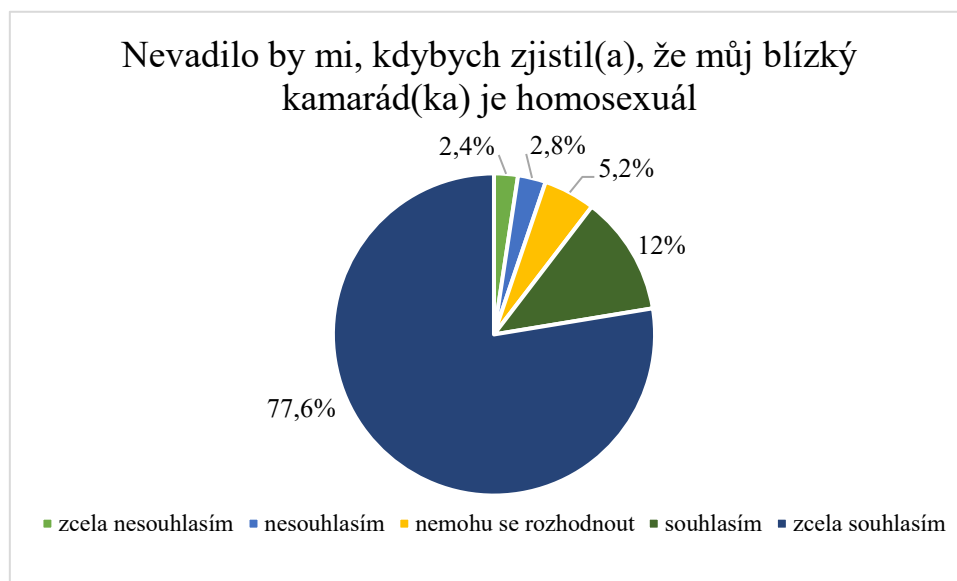


Graf 6: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít sňatek

Posledním výrokem, který není vlastní konstrukce, je převzatý výrok, zda by homosexuální ženy a muži měli mít právo uzavřít sňatek. Více než polovina respondentů, přesněji 171 (68,4 %) s tímto výrokem zcela souhlasí a 30 (12 %) souhlasí. Respondentů, kteří si z nějakého důvodu nebyli schopni udělat názor bylo 20 (8 %). S výrokem nesouhlasí 17 (6,8 %) respondentů a zcela s ním nesouhlasí 12 (4,8 %).

Naprostá většina respondentů dotazníku souhlasí s tím, že stejnopohlavní páry by měly mít právo na uzavření plnohodnotného sňatku, a to konkrétně 191 (80,4 %). Avšak s výrokem nesouhlasilo 29 (11,6 %). Předpokládáme, že pozitivní názor respondentů na tento výrok může být ovlivněn současnou dobou ve které žijí, novým pohledem na svět, ve kterém žijí, kdy má každý právo dělat si co chce, a žít, jak chce. Dnešní společnost již ve velké míře upustila od názoru, že manželskou dvojici musí tvořit pouze muž a žena. Důkazem toho jsou desítky států po celém světě, ve kterém je sňatek stejnopohlavních párů legální (Pitoňák, 2024). Můžeme brát také v úvahu zájem dotazované generace o rovnost všech jedinců v naší společnosti ve svých právech, což podpora manželství pro všechny vyjadřuje.

Položka č. 7 – Nevadilo by mi, kdybych zjistil(a), že můj blízký kamarád(ka) je homosexuál

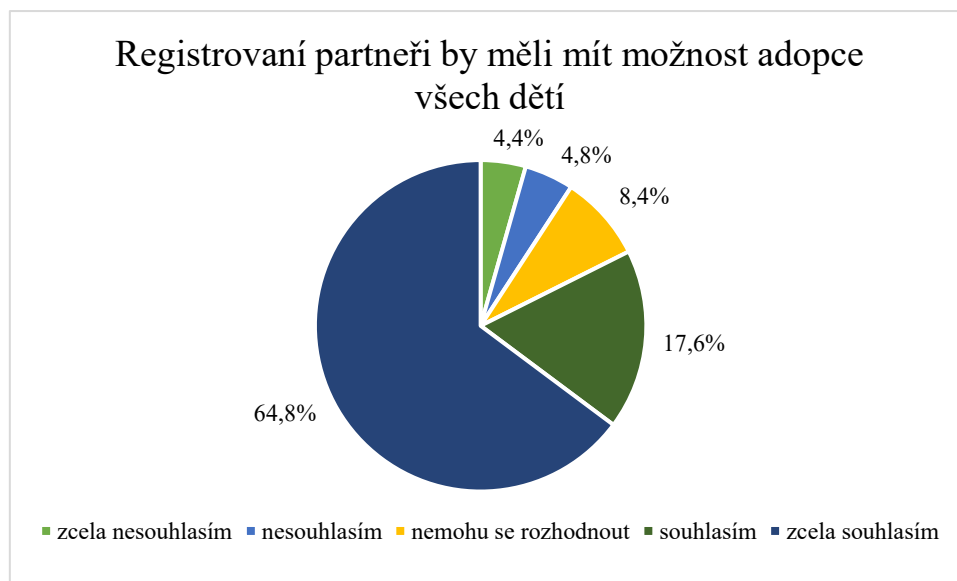


Graf 7: Nevadilo by mi, kdybych zjistil(a), že můj blízký kamarád(ka) je homosexuál

Položka číslo sedm v našem dotazníku je vlastní konstrukce. Jejím prostřednictvím chceme zjistit, zda by dotazovaným vadilo, kdyby byl jejich blízký kamarád, nebo kamarádka, homosexuální orientace. Většině respondentů by tato skutečnost rozhodně nevadila, 194 (77,6 %) dotazovaných odpovědělo, že zcela s výrokem souhlasí a 33 (12 %) s ním souhlasí. Počet jedinců, kteří se ohledně výroku nemohou rozhodnout je 13 (5,2 %). Naopak počet jedincům, kterým by tato skutečnost vadila je 7 (2,8 %) a 6 (2,4 %) a s uvedeným výrokem zcela nesouhlasí.

S tímto výrokem souhlasila převážná většina respondentů, a to 244 (89,6 %). Na druhé straně, nesouhlas vyjádřilo pouhých 13 (5,2 %) respondentů. Domníváme se, že míra souhlasu s tímto výrokem může být zapříčiněna pozitivní zkušeností s homosexuální komunitou. Možná má dotazovaný jedinec blízkého přítele, kamaráda, známého, nebo i rodinného příslušníka, který je homosexuálně orientován. Může to poukazovat na skutečnost, že respondenti chápou přátelství jako něco, co je založené na hodnotách, vzájemném respektu, toleranci a uznávají znalosti, dovednosti a inteligenci osob bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Pokud se s takovou osobou dosud osobně nikdy neseťkali, ale stále souhlasí s uvedeným výrokem, může to naznačovat, že nemají předsudky vůči osobám jiné sexuální orientace, že je respektují a tolerují.

Položka č. 8 – Registrovaní partneři by měli mít možnost adopce všech dětí

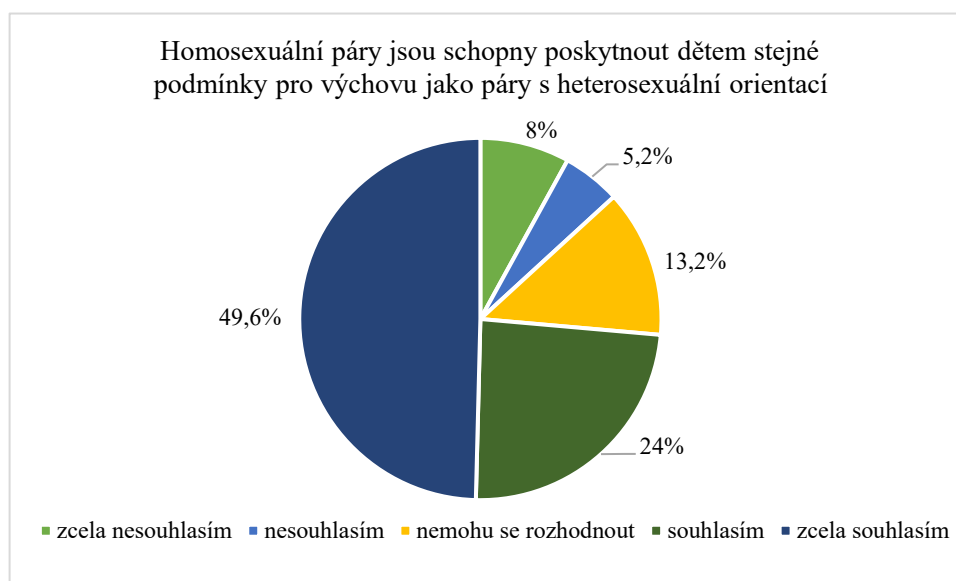


Graf 8: Registrovaní partneři by měli mít možnost adopce všech dětí

Osmá položka v dotazníku sloužila ke zjištění názoru generace Z, zda by registrovaní partneři měli mít možnosti adopce všech dětí. Počet respondentů, který s tímto výrokem zcela souhlasí činí 162 (64,8 %) a 44 (17,6 %) s výrokem souhlasí. Respondentů, kteří měli potíže při rozhodnutí se u tohoto výroku je 21 (8,4 %). Počet respondentů, kteří nesouhlasí s tím, aby registrovaní partneři měli možnost adopce všech dětí je 12 (4,8 %) a zcela s tímto výrokem nesouhlasí 11 (4,4 %) odpovídajících jedinců.

S výrokem souhlasí 206 (82,4 %) respondentů dotazníku. Naopak 23 (9,2 %) s tímto výrokem nesouhlasí. Předpokládáme, že počet pozitivních souhlasů nám napovídá, že drtivá většina respondentů je pro možnost, aby stejnopohlavní páry, které jsou v registrovaném partnerství měly možnost osvojení dětí. Respondenti mohli odpovídat kladně i z důvodu, že ve společnosti se zvyšuje povědomí o různých formách rodin a jsou také tolerovány, ale i proto, že toto téma je v poslední době častěji probírané i veřejnoprávními sdělovacími prostředky, na sociálních sítích a mají o tématu více informací.

Položka č. 9. – Homosexuální páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry s heterosexuální orientací



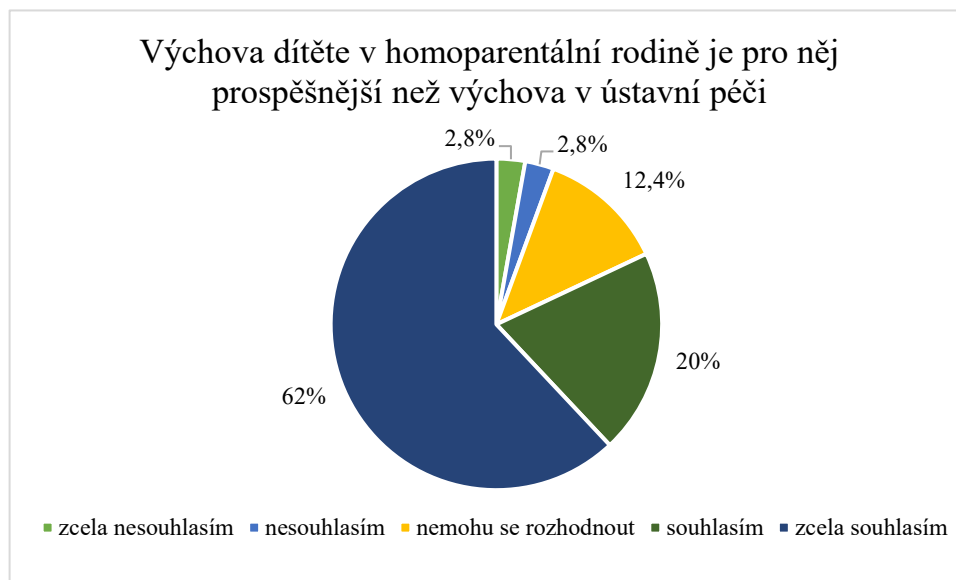
Graf 9: Homosexuální páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry s heterosexuální orientací

Položka dotazníku číslo devět sloužila ke zjištění názoru, zda jsou homosexuální páry schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry heterosexuální. Bylo zjištěno, že převažující názor je souhlasný. Přesné počty jsou následující, 124 (49,6 %) respondentů s výrokem zcela souhlasí, 60 (24 %) respondentů souhlasí. Dalších 33 (13,2 %) respondentů se u tohoto výroku nemohlo rozhodnout. Naproti tomu 13 (5,2 %) dotazovaných s tímto výrokiem nesouhlasí a 20 (8 %) dokonce zcela nesouhlasí.

Ze získaných dat vyplývá, že 184 (73,6 %) dotazovaných s tímto tvrzením souhlasí, naopak 33 (13,2 %) dotazovaných nikoli. Domníváme se, že jedinci, kteří s tvrzením souhlasí mohou být přesvědčeni, že schopnost výchovy dětí závisí více na poskytnuté péči a lásce než na sexuální orientaci. Odpůrci tohoto výroku můžou lpět stále na modelu tradiční rodiny, který zahrnuje muže a ženu. Jejich obavy mohou být spojeny s obavou o ovlivnění vývoje dítěte v sexuální oblasti, avšak mnohé výzkum dokazují, že sexuální orientace rodičů nemá na děti v homoparentálních rodinách žádný vliv (Linville a O'Neill, 2023). Další možností může být jejich názorové ovlivnění vírou, homofobií, neznalostí problematiky vzniku homosexuality anebo zaužívanými předsudky vůči stejnopohlavním párům. V porovnání s předchozími otázkami se setkáváme s větším počtem jedinců, kteří se nemohou rozhodnout, zda s tvrzením souhlasí či nikoli. To může být způsobeno tím, že i když

homosexuální komunitu v určité míře tolerují a podporují, nejsou si jisti, zda by v kontextu rodičovství byly tyto osoby pro děti dobrým vzorem.

Položka č. 10 – Výchova dítěte v homoparentální rodině je pro něj prospěšnější než výchova v ústavní péči

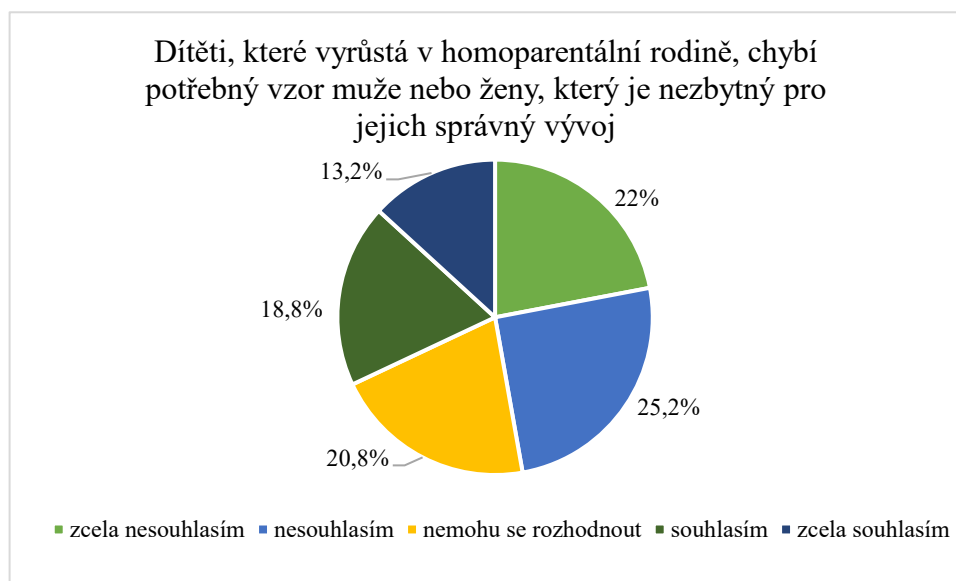


Graf 10: Výchova dítěte v homoparentální rodině je pro něj prospěšnější než výchova v ústavní péči

Desátá položka v dotazníku přinesla odpověď na názory respondentů, zda je výchova v homoparentální rodině pro dítě prospěšnější než výchova v ústavní péči. Tady se 155 (62 %) dotazovaných shodlo s názorem, že zcela souhlasí a 50 (20 %) souhlasí. Dalších 31 (12,4 %) respondentů se nemohlo rozhodnout, zda s výrokem souhlasí či nikoli. Počet respondentů, kteří s tímto výrokem nesouhlasí je 7 (2,8 %) a 7 (2,8 %) dokonce zcela nesouhlasí.

Z dosažených výsledků vyplývá, že 205 (82 %) respondentů s tvrzením souhlasí, naopak 14 (5,6 %) s ním nesouhlasí. Je důležité podotknout, že v předchozí otázce, kde jsme se dotazovali, zda jsou stejnopohlavní páry schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako heterosexuální, byl podíl nesouhlasu téměř o více než polovinu vyšší. Tento výsledek a rozdíl v počtu odpovědí může naznačovat, že respondenti věří, že dítě v homoparentální rodině nalezne lepší zázemí než v ústavní péči. V homoparentální rodině dostane dítě větší individuální pozornost, což bude mít vliv na jeho celkový vývoj. Ve srovnání s ústavní péčí může dítě nalézt stabilní prostředí, lásku, bezpečí a péči. Dochází k pozitivnímu vlivu na jeho sociální vývoj, rodinné prostředí zprostředkuje dítěti přijímání hodnot a vzorců chování, zabezpečí lepší možnosti pro celoživotní vzdělávání a osobnostní rozvoj.

Položka č. 11 – Dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, který je nezbytný pro jejich správný vývoj



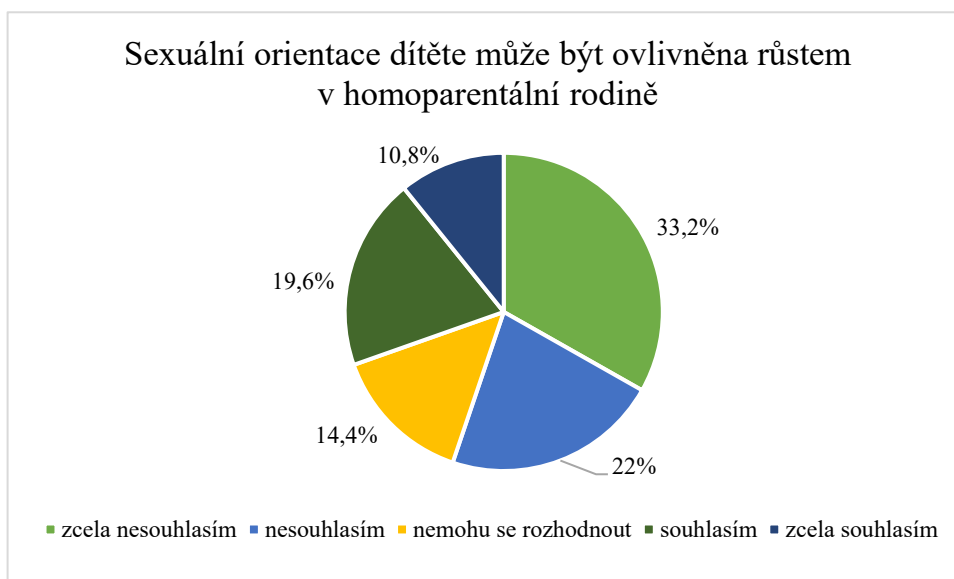
Graf 11: Dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, který je nezbytný pro jejich správný vývoj

Položka číslo jedenáct v našem dotazníku sloužila ke zjištění názorů respondentů na výrok, zda dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, které je nezbytné pro jejich správný vývoj. S tímto výrokem zcela souhlasilo 33 (13,2 %) respondentů a souhlasilo 47 (18,8 %). Počet dotazovaných, kteří si nebyli jisti a nemohli se rozhodnout bylo 52 (20,8 %). Naproti tomu 63 (25,2 %) respondentů nesouhlasilo a zcela jich nesouhlasilo 55 (22 %).

V této položce byly hodnoty souhlasu a nesouhlasu vyrovnanější, než tomu bylo v předchozích položkách. Souhlas vyjádřilo přesně 80 (32 %) respondentů a nesouhlas 118 (47,2 %). Ti, kteří s výrokem souhlasili, mohou být pravděpodobně zastánci tradičního modelu rodiny a genderového vymezení se v činnostech rodiny, kde jsou zastoupena obě pohlaví. Toto zastoupení poskytuje dětem vzory chování a pohled na role typické pro tato dvě pohlaví. Domníváme se, že ve stejnopohlavních rodinách by podle jejich názoru chyběly a dítě by mohlo mít v budoucnu nejasnosti. Naopak ti, kteří s tvrzením nesouhlasili, mohou upřednostnit a zdůraznit kvalitu rodinné péče, nikoli sexuální orientace a mohou odmítat předsudky a stereotypy. Zároveň vzory chování druhého pohlaví mohou podle nich vidět děti například v prarodičích a osobách v širší rodině. Mohou také odkazovat na zkušenosti a výzkumy, které ukazují, že děti vychovávané stejnopohlavními páry dosahují v různých oblastech podobných výsledků jako děti vychovávané páry heterosexuálními (Hart, 2023).



Položka č. 12 – Sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině

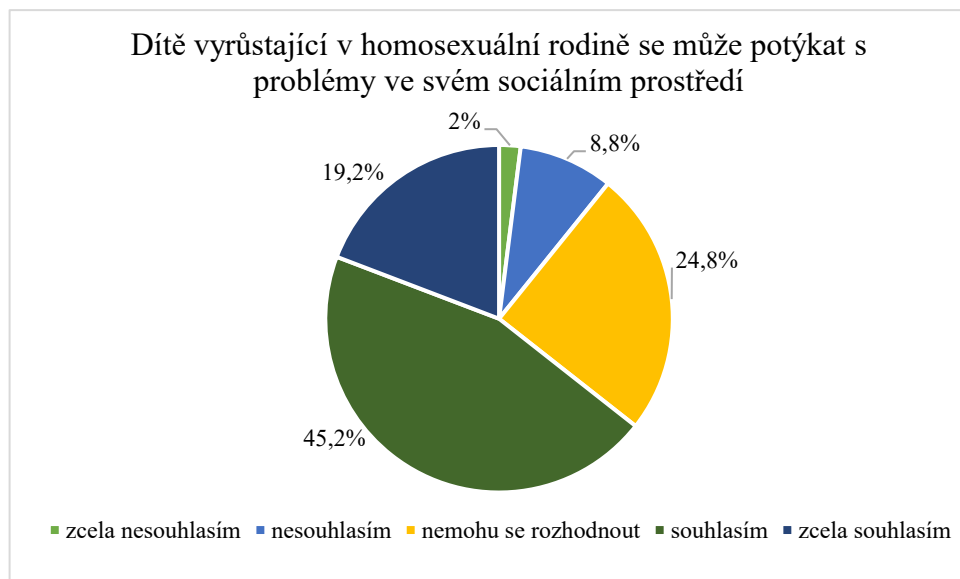


Graf 12: Sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině

Prostřednictvím dat získaných z dvanácté položky dotazníku jsme se dozvěděli, zda se mohou respondenti domnívat, že sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině. Z celkového počtu dotazových 27 (10,8 %) respondentů s tímto tvrzením zcela souhlasí a 49 (19,6 %) souhlasí. Na tento výrok odpovědělo 36 (14,4 %) respondentů, že se nemohou rozhodnout, 55 (22 %) odpovědělo, že s výrokem nesouhlasí a 83 (33,2 %) zcela nesouhlasí.

S tímto výrokem souhlasilo 76 (20,4 %) dotazovaných a naopak nesouhlasilo 138 (55,2 %) respondentů. Předpokládáme, že jedinci, kteří s tvrzením souhlasili mohou věřit, že sexuální orientace je něco, čemu se člověk naučí právě od rodičů. Tohle tvrzení však není nijak vědecky podloženo. Studie z průběhu celého 20. století jasně ukázaly, že homosexuální orientace není přenositelná. I kdyby dítě vyrůstající v homoparentální rodině bylo v dospělosti homosexuální nebo bisexuální orientace, není problém v tom, že by se dané sexualitě naučilo od rodičů (Sloboda, 2016, s. 117). Převážná většina respondentů s tímto výrokem nesouhlasí pravděpodobně z důvodu, že vědí, že sexuální orientace jedince je dána kombinací genetických faktorů a nikoli sexuální orientací rodičů.

Položka č. 13 – Dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí



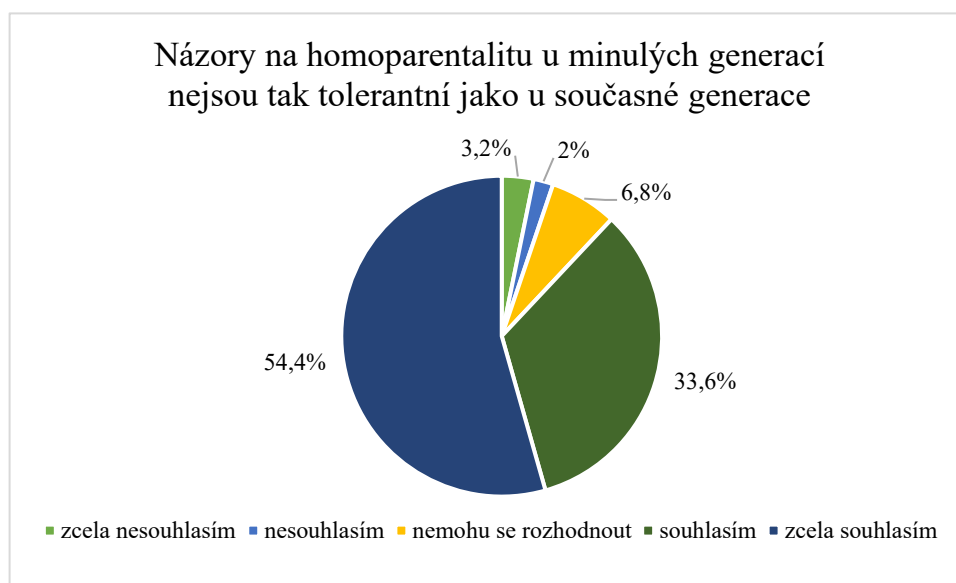
Graf 13: Dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí

Třináctá položka v dotazníku sloužila ke zjištění názoru respondentů, zda dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí. S tímto výrokem zcela souhlasí 48 (19,2 %) respondentů a 113 (45,2 %) s ním souhlasí, 62 (24,8 %) respondentů se nemohlo rozhodnout, zda s výrokem souhlasí či nikoli. S výrokem však nesouhlasí 22 (8,8 %) dotazovaných a 5 (2 %) dokonce zcela nesouhlasí.

Ze získaných dat vyplývá, že 161 (64,4 %) dotazovaných s tímto tvrzením souhlasí, naopak 27 (10,8 %) dotazovaných nikoli. Přes pozitivní názory na homosexualitu a výchovu dětí stejnopohlavními páry, které vyplynuly z předchozích otázek, vykazují respondenti souhlas s tím, že se děti mohou potýkat ve svém okolí s problémy začlenit se. Může to být způsobeno stále nedostatečnou tolerancí k homoparentálním rodinám v naší společnosti. V takových případech mohou děti s rodiči stejného pohlaví čelit šikaně, sociálnímu vyloučení nebo diskriminaci, což může mít dopad na jejich mentální zdraví (Garey, 2024).

Předpokládáme, že naši respondenti odpovídali tímto způsobem třeba i proto, že se ve svém okolí s šikanou a nepřijetím dětí mohli setkat. Ti, kteří se s tvrzením neztotožňují se mohou domnívat, že díky tomu, že v současné době bývají stejnopohlavní rodiny ve společnosti čím dál běžnější, budou i děti vnímány jako všechny ostatní a okolí je nebude nijak nálepkovat nebo bezdůvodně soudit (Ilga World Database © 2024).

Položka č. 14 – Názory na homoparentalitu u minulých generací nejsou tak tolerantní jako u současné generace



Graf 14: Názory na homoparentalitu u minulých generací nejsou tak tolerantní jako u současné generace

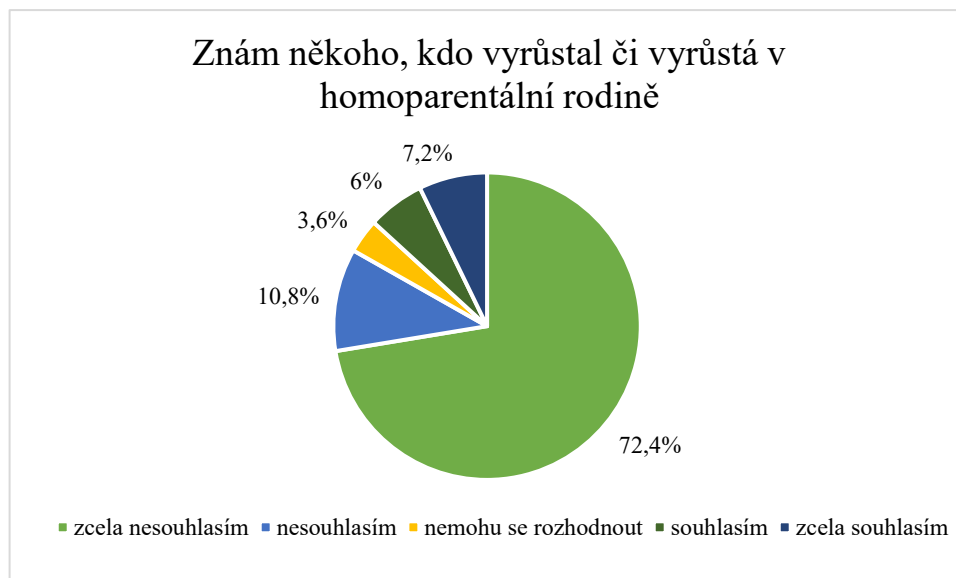
Položka dotazníku číslo čtrnáct sloužila ke zjištění názoru respondentů, zda názory minulých generací na homoparentalitu nejsou tak tolerantní jako u současné generace. Více než polovina respondentů s tímto tvrzením zcela souhlasí, přesněji 136 (54,4 %) a 84 (33,6 %) s ním souhlasí. Odpověď nemohu se rozhodnout uvedlo 17 (6,8 %) respondentů. Počet dotazovaných, kteří s tímto výrokiem nesouhlasí je 5 (2 %) a zcela s ním nesouhlasí 8 (3,2 %).

Z výsledků vyplývá, že s tímto výrokiem souhlasí celkem 220 (88 %) dotazovaných a 13 (5,2 %) naopak nesouhlasí. Domníváme se, že jejich přesvědčení může vycházet z toho, že v minulosti byla homosexualita vnímána za deviantní chování či duševní nemoc a byla nelegální. Tvrzení však bylo od té doby vědeckými výzkumy vyvráceno a homosexualita již není vnímána za něco trestného. Starší generace se může k homosexualitě a všemu s ní spojené, stavět negativně i proto, že přebírala názory a stereotypy generací předchozích, ale i z dřívějších společenských poměrů, kdy byl kladen větší důraz na tradiční genderové role a heteronormativní rodinné struktury (Toman, 2020).

Kyselá a Čadová (2023) ve výzkumu uvádí, že respondenti starší 65 let častěji patřili do skupiny mezi odpůrce práv pro homosexuály. Naproti tomu 13 respondentů našeho výzkumu, kteří s tvrzením nesouhlasili, mohli odpovídat na základě vlastní zkušenosti, kdy

poznali u starší generace i jedince, kteří se homosexuálům a k homoparentálním rodinám staví pozitivně.

Položka č. 15 – Znáš někoho, kdo vyrůstal či vyrůstá v homoparentální rodině

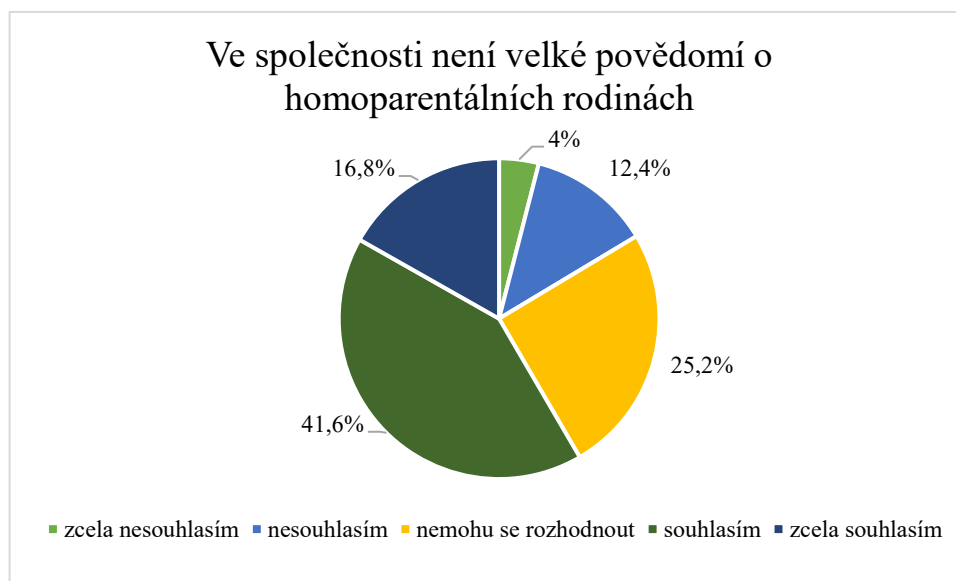


Graf 15: Znáš někoho, kdo vyrůstal či vyrůstá v homoparentální rodině

Patnáctá položka v dotazníku zjišťovala, zda respondenti znají někoho, kdo vyrůstal či vyrůstá v homoparentální rodině. Počet respondentů, kteří s tímto výrokem zcela souhlasí je 18 (7,2 %) a souhlasí je 15 (6 %). Respondentů, kteří se u tohoto výroku nemohli rozhodnout je 9 (3,6 %), oproti tomu počet dotazovaných, kteří s výrokem nesouhlasí je 27 (10,8 %) a naprostá většina, tedy 181 (72,4 %) s tímto výrokem zcela nesouhlasí.

S tímto výrokem souhlasilo 33 (13,2 %) dotazovaných a naopak nesouhlasilo, a to převážná většina, 208 (83,2 %) dotazovaných. Takový rozdíl může být zapříčiněn především náhodnou distribucí dotazníků metodou sněhové koule. Pokud bychom dotazníky distribuovali do komunit, o kterých víme, že jsou tvořeny stejnopohlavními páry, které společně děti vychovávají, rozložení počtu odpovědí by bylo pravděpodobně zcela jiné. Takový přístup by však znamenal i zcela jiné zaměření našeho výzkumu. S postupně rostoucím povědomím o homoparentálních rodinách ve společnosti je velmi pravděpodobné, že odpovědi na tuto položku by mohly být od nejmladší generace Alfa již jiné.

Položka č. 16 – Ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách

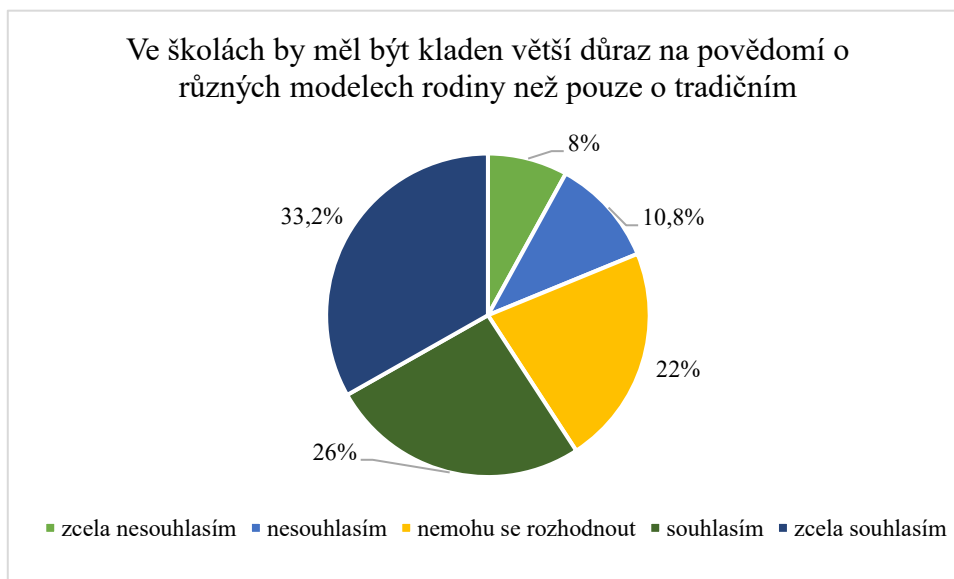


Graf 16: Ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách

Položka číslo šestnáct našeho dotazníku sloužila ke zjištění názorů respondentů na výrok, zda si myslí, že ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách. Počet respondentů, který uvedl, že s výrokem zcela souhlasí je 42 (16,8 %) a souhlasí s ním 104 (41,6 %). Respondentů, kteří se nemohli rozhodnout bylo 63 (25,2 %). Počet dotazovaných, kteří s výrokem nesouhlasí je 31 (12,4 %) a zcela s ním nesouhlasí 10 (4 %).

Z výsledků vyplývá, že 146 (58,4 %) respondentů s tvrzením souhlasí, pouze 41 (16,4 %) s výrokem nesouhlasí. Předpokládáme, že vysoký počet souhlasných odpovědí může znamenat, že respondenti vnímají, že je pro naše prostředí stále typické tradiční uspořádání rodiny, kdy rodičovskou dvojicí tvoří muž a žena. Téma homoparentálních rodin je společensky stále tabuizováno, což může vést k nižšímu povědomí o této formě rodinného uspořádání. Homoparentální rodiny nejsou v různých společenských oblastech dostatečně společensky ani právně zastoupeny. Změna nastává, zejména v České republice, v souvislosti s diskusemi o uzákonění manželství pro všechny (Šamanová, 2024). Domníváme se, že respondenti, kteří na výrok reagovali negativně, mohli být ovlivněni právě těmito nejnovějšími zprávami o LGBT komunitě a zároveň homoparentálních rodinách.

Položka č. 17 – Ve školách by měl být kladen větší důraz na povědomí o různých modelech rodiny než pouze o tradičním



Graf 17: Ve školách by měl být kladen větší důraz na povědomí o různých modelech rodiny než pouze o tradičním

Poslední položka dotazníku zjišťovala, zda si respondenti myslí, jestli by měl být ve školách kladen větší důraz na povědomí o různých modelech rodiny než pouze tradiční. Počet respondentů, kteří s tímto výrokem zcela souhlasí je 83 (33,2 %), a s ním souhlasí 65 (26 %). Respondentů, kteří se nemohli rozhodnout je 55 (22 %). S výrokem však nesouhlasilo 27 (10,8 %) dotazovaných a 20 (8 %) zcela nesouhlasilo.

Z dat výsledků dotazníku vyplývá, že 148 (59,2 %) respondentů s tímto výrokem souhlasí, naopak 47 (18,8 %) nesouhlasí. Domníváme se, že respondenti, kteří s tímto výrokem souhlasili, pravděpodobně jednali na základě vlastních zkušeností, kdy ve školním prostředí, napříč jednotlivými předměty, nenarazili na dostatek informací o různých typech rodinných uspořádání, zejména o tom stejnopohlavním. Učení se ve škole o jiných typech rodin než tradičních, může vést u jedinců již v nejmladším věku k podpoře inkluzivity a pochopení problematiky, k odstranění stereotypů a předsudků. Tímto způsobem lze také předejít sociálnímu vyloučení jedince vyrůstajícího v homoparentální rodině z prostředí, kde většina jedinců pochází z rodin tradičních (Irish National Teachers Organization © 2024). Dále se domníváme, že nesouhlas respondentů s tímto tvrzením může mít hned několik příčin, a to přebírání názorů nejstarších generací na tuto problematiku, výchova v náboženském přesvědčení jedince, nebo nedostatek informací o pozitivních dopadech homoparentální rodiny na dítě.

## 5.1 Shrnutí výsledků výzkumu

Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaké jsou názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry. Výzkum byl proveden kvantitativním výzkumem a data byla získána prostřednictvím online dotazníkového šetření. Základní výzkumný soubor tvořili příslušníci generace Z. Výzkumu se účastnilo 250 jedinců narozených v letech 1997-2012.

### 1. Dílčí výzkumný cíl – **Zjistit, jaké jsou postoje generace Z k homosexuálním jedincům.**

K tomuto dílčímu cíli se vztahuje sedmá položka dotazníku. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti projevili pozitivní postoj k homosexuálním jedincům. Na tuto konkrétní položku odpovědělo 89,6 % dotazovaných souhlasně, zároveň je to i nejvyšší procentuální podíl souhlasu ze všech položek dotazníku. Tato data ukázala, že generace Z je tolerantní a akceptující vůči homosexuální orientaci. V rámci celého výzkumu projevují svou otevřenost a respekt k jedincům této sexuální orientace. Pozitivní reakce na tuto problematiku naznačuje důležitý posun k inkluzivnější a tolerantnější společnosti, která respektuje a podporuje různorodost. Tento trend může mít významný vliv na budoucí utváření naší společnosti. Jedinci homosexuální orientace budou přijímáni takoví, jací jsou a respektováni bez ohledu na to, koho milují. Tyto pozitivní postoje k homosexualitě mohou být důsledkem rostoucí otevřenosti společnosti a reakcí na sociální změny v posledních letech. Vzhledem k tomu, že příslušníci generace Z představují budoucnost naší společnosti, může to znamenat, že naše společnost se stane tolerantnější a otevřenější a nebude se zde vyskytovat diskriminace jedinců jiné, než heterosexuální orientace v takové míře jako tomu bylo doposud.

Oproti pozitivním postojům k homosexuálním jedincům, které byly z výzkumu zjištěny, se objevily i ty negativní, i když v menším množství. Konkrétně 5,2 % respondentů vyjádřilo k homosexuálům negativní postoj. Tato skutečnost může být zapříčiněna, tím že tito jedinci jsou zastánci konzervativních názorů společnosti, které se mohou lišit od současných otevřených, tolerantních a akceptujících názorů ostatních příslušníků generace Z. Nesouhlasné názory jedinců mohou být mnohdy ovlivněny výchovou a jejich náboženským přesvědčením, pro mnoho náboženství je homosexualita vnímána za něco nepřijatelného.

I přes malou skupinku respondentů, kteří negativní postoj k homosexuálním jedincům vyjádřili, z výzkumu vyplývá, že generace Z k těmto jedincům zaujímá pozitivní postoj naznačující toleranci a akceptaci, což může pozitivně ovlivnit naši společnost.

## 2. Dílčí výzkumný cíl – **Zjistit, jaké jsou postoje respondentů k právům homosexuálních jedinců.**

Na tento dílčí cíl nám poskytly odpověď položky v dotazníku – 3, 4, 5, 6 a 8. Tyto položky se zaměřovaly na názory respondentů ohledně práv homosexuálních jedinců. Data získaná dotazníkovým šetřením ukazují, že převážná většina respondentů souhlasí s tím, aby homosexuální páry měly právo na registrované partnerství, sňatek a právní nárok na adopci dětí. Konkrétně právo stejnopohlavních párů na uzavření registrovaného partnerství podporuje 86 % respondentů. Na otázku, zda by tyto páry měly mít i právo osvojit si děti vyjádřilo souhlas 82,4 % dotazovaných jedinců. Co se týče práva k možnosti adopce biologických dětí partnera a partnerky, s tímto vyjádřilo souhlas 85,2 % respondentů. Na dotaz, zda by měly mít stejnopohlavní páry právo adoptovat děti z ústavní péče vyjádřilo souhlas 83,6 %. S tím, aby mohly stejnopohlavní páry uzavírat sňatek souhlasilo 80,4 % respondentů dotazníku

Mnoho respondentů vnímá práva stejnopohlavních jedinců jako automatickou součást lidských práv. Pozitivní postoje k jejich právům mohou vést ke změnám v legislativě a právnímu prostředí, což by v našem prostředí mohlo znamenalo posun k rovným právům pro všechny a přispět k tolik potřebné toleranci ve společnosti obecně.

## 3. Dílčí cíl – **Zjistit, jaký názor mají respondenti na výchovu dětí v homoparentální rodině.**

Pro získání dat třetího cíle jsme využili položky v dotazníku číslo 9, 10, 11, 12, 13. Výsledky dotazníkového šetření ukazují, že převažující většina respondentů má k výchově dětí v homoparentálních rodinách pozitivní postoj. Přesně 82,4 % dotazovaných je toho názoru, že stejnopohlavní páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu, jako páry heterosexuální. Převážná většina, přesně 82 % dotazovaných, je toho názoru, že výchova dítěte v homoparentální rodině je pro něj prospěšnější než, výchova v ústavní péči. Dále je 77,2 % respondentů toho názoru, že dětem v homoparentální rodině vzor muže či ženy nechybí, i když je nezbytný pro jejich správný vývoj, a 55,2 % dotazovaných se vyjádřilo, že sexuální orientace dítěte není ovlivněna růstem v homoparentální rodině. Většina respondentů vyjadřuje pozitivní postoj k výchově dětí v homoparentálních rodinách, přesto se jich ale 64,4 % domnívá, že dítě, se může potýkat s problémy v sociálním prostředí.

Respondenti vyjádřili názor, že pro rozvoj dítěte je důležitější rodičovská láska a stabilní rodinné prostředí na úkor sexuální orientace rodičů, kteří dítě vychovávají. Z výsledků dat dotazníku



vyplývalo, že dotazovaní jedinci akceptují a podporují homoparentální rodiny, respektují je stejně, jako tradiční rodinné uspořádání, které je v naší společnosti majoritní.

#### 4. Dílčí výzkumný cíl – **Zjistit, jaké mají respondenti povědomí o homoparentálních rodinách ve společnosti**

Na poslední dílčí cíl nám v dotazníku odpověděly položky 14, 15, 16 a 17. Data získaná dotazníkovým šetřením ukazují, že převážná většina respondentů si myslí, že ve společnosti obecně není dostatečné povědomí o homoparentálních rodinách. Až 88 % dotazovaných je přesvědčeno, že u starších generací názory na homoparentální rodiny nejsou tak tolerantní jako u těch současných. Respondenti v 83,2 % odpověděli, že neznají nikoho, kdo by v homoparentální rodině vyrůstal, přesto jsou k nim názorově vstřícní a tolerantní. Dále pak 58,4 % odpovídajících jedinců uvedlo, že ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách. Z dat dotazníku dále vyplývalo, že by 59,2 % respondentů uvítalo zařadit do vzdělávání ve školním prostředí více informací o různých rodinných modelech, nejen o rodině tradiční.

Dílčí výzkumné cíle nám napomohly odpovědět na náš hlavní výzkumný cíl, který zněl – **Zjistit názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry.** Z našeho výzkumu bylo zjištěno, že příslušníci generace Z mají pozitivní postoj k výchově dětí homosexuálními páry. Z jednotlivých dílčích cílů bylo zjištěno, že tato generace zaujímá vůči homosexuálním jedincům pozitivní postoj, což ukazuje toleranci a akceptaci, a že respondenti podporují práva homosexuálních párů. Konkrétně se jedná o podporu práva na registrované partnerství, uzavření sňatku a právní nárok na adopci dětí. Zjistili jsme, že je pro respondenty ve výchově důležitá láska, péče a schopnost rodičů poskytnout dětem stabilní prostředí pro jejich život. Sexuální orientace rodičů není podle respondentů v otázce výchovy dětí rozhodujícím a podstatným prvkem. Z výsledků vyplývalo, že ve společnosti není dosud dostatečné povědomí o rodinách homoparentálního uspořádání.

## 5.2 Doporučení pro praxi

Prostřednictvím našeho výzkumu jsme došli k závěru, že příslušníci generace Z mají pozitivní přístup k výchově dětí homosexuálními páry. Výsledky výzkumu by mohly přispět k zrovnoprávnění, akceptaci a zvýšení tolerance vůči různým rodinným modelům, které v naší společnosti existují. Výsledky by mohly poskytnout podnět k úpravě stávajících, k návrhu a ke zrychlení přijetí některých nových právních předpisů, které povedou ke

zjednodušení a zkvalitnění běžného života homosexuálních jedinců. Jelikož jsme zkoumali názory generace Z na tuto problematiku, je důležité zdůraznit, že většina respondentů byla heterosexuální orientace. Přesto však projevíli pozitivní postoj k výchově dětí homosexuálními páry a také k homosexuálům samotným. Tento fakt považujeme jako důležitý prvek a využití výsledků výzkumu by mohlo přispět ke změně právních předpisů, jak bylo již zmíněno výše. Názory generace Z jsou důležité, tato generace bude v blízké budoucnosti rozhodovat o podobě naší společnosti. Jako příklad lze uvést právě právní předpisy, kdy nejnovější informace o novele zákona o manželství pro všechny byla v únoru roku 2024 zamítnuta. Byl však přijat pozměňovací návrh, který neumožňuje stejnopohlavním párům uzavírat manželství, ale pouze tzv. partnerství. Nyní tento pozměňovací zákon čeká na další schválení (ČTK © 2024; Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky © 2024). Důležité je si uvědomit, že i přes některé ojedinělé podporovatele jichž se téma dotýkalo osobně, o této problematice rozhodovali poslanci převážně starší generace lobující za tradiční rodinu nebo věřící. Na základě výsledků výzkumu se můžeme domnívat, že pokud dojde v budoucnu ke generační výměně na všech rozhodujících postech v naší zemi tolerance a respekt generace Z mohou vést ke změně zákona, tak, aby manželství bylo umožněno pro všechny jedince bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Výzkum naší diplomové práce může také posloužit k začlenění informací o jiných než tradičních rodinách do vzdělávacího procesu ve školách, můžeme se domnívat, že některým dětem, i v dnešní době rodina, například z důvodu víry, takové informace neposkytne. Povědomí o odlišných typech rodinného uspořádání může vést k porozumění o rozmanitosti lidí ve společnosti. Také by bylo možné předejít předsudkům a k sociálnímu vyloučení dětí, které vyrůstají právě v homoparentálních rodinách (Irish National Teachers Organization © 2024).

### 5.3 Diskuze

V naší diplomové práci jsme se zaměřili na názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry. O této generaci je obecně známo, že je mnohem více otevřená LGBT komunitě, než tomu bylo u generací předešlých. Tento fakt je zapříčiněn různými faktory, mimo jiné i tím, že tato generace má celkově dostupnější přístup k informacím, tedy i o problematice LGBT komunity (Kamarudin et al., 2020), a obecně je generace Z považována za názorově vnímavější, otevřenější a tolerantnější k různým, i závažným problémům ve společnosti. Tato toleranci a podpora LGBT komunity sebou současně nese i podporu homoparentálních rodin.

V našem výzkumu jsme se zaměřili i na zkoumání práv jedinců LGBT komunity. V rámci dotazníkového šetření jsme převzali některé otázky týkající se práv homosexuálních jedinců z tiskové zprávy průzkumu o Postojích veřejnosti k právům homosexuálů z dubna/května roku 2023, toto šetření bylo realizováno Centrem pro výzkum veřejného mínění (Kyselá, Čadová, 2023). V tomto šetření se objevují otázky na uzavření registrovaného partnerství, adopci dětí a uzavření manželství. Naším výzkumem bylo zjištěno, že 86 % dotazovaných podporuje uzavírání registrovaného partnerství. Dále 85,2 % bylo toho názoru, že homosexuální jedinci by měli mít možnost adoptovat si děti partnera či partnerky a 83,6 % se vyjádřilo, že podporují adopci dětí z ústavní péče stejnopohlavními páry. Na otázku, zda by měli mít homosexuální jedinci možnost uzavírat manželský sňatek svůj souhlas vyjádřilo 80,4 % respondentů.

Mnoho odpůrců homoparentálních rodin tvrdí, že sexuální orientace dětí bude v budoucnu ovlivněna sexuální orientací jejich rodičů. Tomu však tak není. Sexuolog Jaroslav Zvěřina (2017) uvádí, že k některým biologickým determinacím, které mohou mít vliv na pozdější vývoj sexuální orientaci jedince, tedy právě na vznik homosexuality, dochází již v prenatálním období. S touto skutečností souvisí jedna položka v našem dotazníku. Dotazovali jsme se respondentů, zda si myslí, že sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině. Více než polovina respondentů s tímto tvrzením nesouhlasí, a to přesně 55,2 %. Kutálková (2018) provedla s dětmi staršího věku, které vyrůstaly právě v homoparentálních rodinách, rozhovory. Dvěma dotazovaným dívkám přišlo zcela absurdní, že by její sexuální orientace byla ovlivněna sexuální orientací jejich rodičů. František, 15 let, uvedl, že pravděpodobnost, že jedinec bude po narození homosexuální orientace, je bez ohledu na to, jestli vyrůstá ve stejnopohlavní rodině, nebo v heterosexuální, úplně stejná.

V rámci mnoha výzkumů bylo zjištěno, že děti, které vyrůstají s rodiči stejného pohlaví mají podobnou míru blahobytu, jako ty, které vyrůstají v tradiční rodině (Manning et. al., 2014). S tímto tvrzením můžeme souhlasit, a to z důvodu zjištění dat našeho výzkumu. Konkrétně se jednalo o položku v dotazníku, zda si respondenti myslí, že homosexuální páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry s heterosexuální orientací. Na tuto položku nám odpovědělo 73,6 % kladným způsobem. Také na položku, zda dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, který je nezbytný pro jejich správný vývoj, se vyjádřilo 47,2 %, že si myslí, že nechybí.

Kutálková (2018) uvádí, že děti vyrůstající v homoparentálních rodinách se mohou setkávat s různými formami diskriminace. Avšak samotný problém nejsou stejnopohlavní rodiny, ale negativní postoj okolí k těmto rodinám. Například ve školním prostředí se může jednat o nenávistné postoje spolužáků z nepochopení problematiky, nebo o samotné klima ve škole. V našem výzkumu s tímto jedna položka dotazníku souvisí. Ptali jsme se na názor respondentů, zda si myslí, že dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí, 64,4 % jich odpovědělo, že s tímto tvrzením souhlasí.

## ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zjistit názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry, což se nám úspěšně povedlo. Bylo zjištěno, že příslušníci generace Z mají pozitivní postoj k výchově dětí homosexuálními páry. Dále bylo v rámci výzkumu zjištěno, že příslušníci zkoumané generace podporují práva stejnopohlavních párů. Pro respondenty je ve výchově dětí důležitější rodičovská láska, péče a schopnost dětem poskytnout stabilní prostředí pro jejich život než sexuální orientace jejich rodičů. Také jsme z šetření zjistili, že ve společnosti není stále dostatečné povědomí o rodinách homoparentálního uspořádání.

Diplomová práce se skládala se dvou částí, a to z části teoretické a praktické. Teoretická část byla rozdělena do tří kapitol. V první kapitole jsme se věnovali tématem sexualita a vymezili jsme termíny, které se vztahovali k naší práci, konkrétně se jedná o heterosexuální, homosexualitu, bisexualitu a homofobii. Následně jsme popsali historický exkurz na homosexualitu, registrované partnerství a manželství pro všechny. V druhé kapitole jsme se zaměřili na téma homoparentality. Vymezili jsme pojem rodina a její funkce. Následně rozebrali rodičovství homosexuálů a typy rodičovství, typické pro tyto jedince, konkrétně biologické a sociální rodičovství. Dále jsme se zaměřili na téma život dítěte v homoparentální rodině. Kapitola třetí byla věnována vymezení generace Z. Zaměřili jsme se na sedm faktorů, které generaci Z definují. Také jsme se v této kapitole věnovali tomu, jaký vliv mají na tuto generaci technologie, jaký má generace Z postoj k udržitelnosti a životnímu prostředí, k mentálnímu zdraví a LGBT komunitě.

V praktické části diplomové práce jsme se věnovali kvantitativnímu výzkumu, který jsme pro sběr dat zvolili. V této části jsme se věnovali analýze dat dotazníkového šetření, které proběhlo prostřednictvím online prostředí. Položky dotazníkového šetření, kterých bylo celkem 17, byly kombinací převzatých otázek z tiskové zprávy průzkumu o Postojích veřejnosti k právům homosexuálů (Kyselá a Čadová, 2023) a vlastní konstrukce. Potřebné informace k provedení výzkumu jsme získali od respondentů generace Z.

V doporučení pro praxi jsme se věnovali tomu, jak by náš výzkum mohl přispět k povědomí o jiných rodinných modelech než jen o rodině tradiční, a k jejich toleranci a akceptaci majoritní částí společnosti. Dále jsme se věnovali tomu, jak by výzkum mohl přispět k úpravě nebo změně stávajících, nebo k návrhu nových, právních předpisů v oblasti práv homosexuálních jedinců. Dále i tomu, že by náš výzkum mohl posloužit ke zvýšení povědomí o netradičních rodinách ve vzdělávacím procesu ve školách.

**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

- [1] Adoption by same-sex couples. Ilga World Database [online]. 2024 [cit. 2024-03-22]. Dostupné z: <https://database.ilga.org/adoption-same-sex-couples>
- [2] A Political and Cultural Glimpse Into America's Future: Generation Z's Views on Generational Change and the Challenges and Opportunities Ahead. Public Religion Research Institute [online]. 2024 [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.ppri.org/research/generation-zs-views-on-generational-change-and-the-challenges-and-opportunities-ahead-a-political-and-cultural-glimpse-into-americas-future/>
- [3] Baby Boomer: Definition, Age Range, Characteristics, and Impact. Investopedia [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: [https://www.investopedia.com/terms/b/baby\\_boomer.asp](https://www.investopedia.com/terms/b/baby_boomer.asp)
- [4] BERG, Monika van den. Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z. Praha: Grada, 2020. ISBN 9788024721392.
- [5] CARNEGIE, Megan. Gen Z: How young people are changing activism. BBC [online]. 2022 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/worklife/article/20220803-gen-z-how-young-people-are-changing-activism>
- [6] Česká Zetka Generace Z dospěla do produktivního věku. Česko v datech [online]. 2018 [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.ceskovdatech.cz/clanek/95-ceska-zetka-generace-z-dospela-do-produktivniho-veku/#article-content>
- [7] ČTK. Sněmovna schválila pro stejnopohlavní páry partnerství s většinou práv manželů. Česká justice [online]. 2024 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2024/02/snemovna-schvalila-pro-stejnopohlavni-pary-partnerstvi-s-vetsinou-prav-manzelu/>
- [8] CECHL, Pavel. Populace stárne, Česko na to není připraveno. Novinky.cz [online]. 2024 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-populace-starne-cesko-na-to-neni-pripraveno-40461715>
- [9] Different Families Same Love. Irish National Teachers Organization [online]. 2023 [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.into.ie/app/uploads/2019/10/DifferentFamiliesSameLoveLessonIdeas.pdf>

- [10] DORAZÍN, Martin. Války v Jugoslávii se účastnili i Češi. Nejen v mírových silách OSN. IRozhlas [online]. 2011 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: [https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/valky-v-jugoslavii-se-ucastnili-i-cesi-nejen-v-mirovych-silach-osn\\_201106281345\\_mkopp#:~:text=%C3%BA%C4%8Dastnili%20i%20%C4%8Ce%C5%A1i.-.Nejen%20v%20m%C3%ADrov%C3%BDch%20sil%C3%A1ch%20OSN,v%20Daruv%C3%A1ru%20a%20jeho%20okol%C3%AD.](https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/valky-v-jugoslavii-se-ucastnili-i-cesi-nejen-v-mirovych-silach-osn_201106281345_mkopp#:~:text=%C3%BA%C4%8Dastnili%20i%20%C4%8Ce%C5%A1i.-.Nejen%20v%20m%C3%ADrov%C3%BDch%20sil%C3%A1ch%20OSN,v%20Daruv%C3%A1ru%20a%20jeho%20okol%C3%AD.)
- [11] DUCHÁČKOVÁ, Daniela. Co znamená syndrom FoMO a jak se mu bránit? Orange Academy [online]. 2020 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://orangeacademy.cz/clanky/syndrom-fomo/>
- [12] FAFEJTA, Martin. Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026210306.
- [13] FARBER, Vanina a Patrick REICHERT. Greta Thunberg at Davos: why Gen Z has real power to influence business on climate change. IMD [online]. 2019 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.imd.org/research-knowledge/global-business/articles/greta-thunberg-at-davos-why-gen-z-has-real-power-to-influence-business-on-climate-change/#:~:text=Gen%20Z%20has%20the%20most,she%20told%20global%20leaders%20during>
- [14] FIALA, Jan. V Evropě roste podpora manželství pro všechny. Jsme fér [online]. 2017 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/evropa>
- [15] GAREY, Juliann. Mental Health Challenges of LGBTQ+ Kids. Child Mind Institute [online]. [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://childmind.org/article/mental-health-challenges-of-lgbtq-kids/>
- [16] Generation Z. Britannica [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Generation-Z>
- [17] Generace Z: internetová generace přináší změny, inovace a spoustu otázek. Síť v hrsti [online]. 2023 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/generace-z/>
- [18] Generation Z and Mental Health. The Annie E. Casey Foundation [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.aecf.org/blog/generation-z-and-mental-health>

- [19] GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W. (ed.). Sociologie. Praha: Argo, 2013. ISBN 9788025708071.
- [20] GUASP, April. Different families The experiences of children with lesbian and gay parents. Online. Stonewall: University of Cambridge, 2010. Dostupné z: [https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/stonewall\\_different\\_families.pdf](https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/stonewall_different_families.pdf). [cit. 2024-03-19].
- [21] GUHA, Nayanika. Why LGBTQIA+ Representation in TV Shows and Movies Is So Important—Here Are 10 to Watch as a Family. Parents [online]. 2022 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.parents.com/parenting/dynamics/lgbtq/why-lgbtqia-representation-tv-shows-and-movies-is-so-important/>
- [22] HART, Robert. Kids Raised By Same-Sex Parents Fare Same As—Or Better Than—Kids Of Straight Couples, Research Finds. Forbes [online]. 2023 [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/roberthart/2023/03/06/kids-raised-by-same-sex-parents-fare-same-as-or-better-than-kids-of-straight-couples-research-finds/>
- [23] HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. Psychologický slovník. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 9788026208730.
- [24] HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. Velký psychologický slovník. Praha: Portál, 2010. ISBN 9788073676865.
- [25] Heterosexuality. Cambridge Dictionary [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/heterosexuality>
- [26] Homophobia. Britannica [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/homophobia>
- [27] Homosexualita. Wikipedia [online]. 2024 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Homosexualita>
- [28] Homosexuality. Britannica [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/homosexuality>
- [29] HOUŠKA, Jan. Gen Z je nejvíce queer generace v historii. Hey FOMO [online]. 2022 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://heyfomo.cz/gen-z-je-nejvice-queer-generace-v-historii>
- [30] CHHAGANI, Neelam. IVF Conceptions [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.ivfconceptions.com/countries-where-surrogacy-is-legal/>



[31] CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání. Pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 9788024753263.

[32] JAHNS, Katie. The environment is Gen Z's No. 1 concern – and some companies are taking advantage of that. CNBC [online]. 2021 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2021/08/10/the-environment-is-gen-zs-no-1-concern-but-beware-of-greenwashing.html>

[33] JONES, Jeffrey. LGBT Identification in U.S. Ticks Up to 7.1 %. Gallup [online]. 2022 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://news.gallup.com/poll/389792/lgbt-identification-ticks-up.aspx>

[34] Kamarudin, Aisyah & Ahmad, Roslee & Mohd Nasir, Mohd Azrin & Yusoff, Che & Sawai, Rezki & Mahyuddin, Muhammad & Hisham, Hizral. (2021). Exploring college students' acceptance and attitude toward the LGBT community. International Journal of Psychosocial Rehabilitation. 24. 2020.

[35] Kdo je Generace X, Y (miléniálové), tichá generace Z a Baby boomers? Sítě v hrsti [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/generace-x-y-z-baby-boomers>

[31] KRAUS, Blahoslav a POLÁČKOVÁ, Věra. Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky. Brno: Paido, 2001. ISBN 8073150042.

[32] KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673833.

[33] KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 9788026206439.

[ ] KUTÁLKOVÁ, Petra. Co říkají české děti z rodin gayů a leseb? Studie přináší jedenáct z nich. Hate Free [online]. 2018 [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.hatefree.cz/clanky/hlasy-deti-duhove-rodiny>

[34] KUTÁLKOVÁ, Petra. Duhové rodiny ve stínu státu: situace homoparentálních rodin s malými dětmi. Praha: Prague Pride, 2015. ISBN 978-80-260-9143-1.

[35] KRÍŽ, Radek. Plus Rozhlas [online]. 2024 [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/homosexualita-uz-25-let-oficialne-nepatri-mezi-nemoci-6517028#:~:text=Homosexualita%20v%20%C4%8Ceskoslovensku%20byla%20pokl%C3>

[%A1d%C3%A1na,z%C3%BA%C4%8Dastnilo%20v%C3%ADce%20ne%C5%BE%200%20gay%C5%AF](#)

[36] KYSELÁ, Monika a Naděžda ČADOVÁ. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – duben/květen 2023 [online]. 2023 [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: [https://cvvm.soc.cas.cz/media/com\\_form2content/documents/c2/a5655/f9/ov230621.pdf](https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5655/f9/ov230621.pdf)

[37] LADERER, Ashley. Gen Z's Mental Health Crisis & Collective Trauma. Charlie Health [online]. 2023 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.charliehealth.com/post/gen-zs-mental-health-crisis-collective-trauma>

[38] LARDIERI, Alexa. World Leaders Who Are Openly LGBTQ+. US news [online]. 2024 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/best-countries/slideshows/openly-lgbt-world-leaders>

[39] LINVILLE, Deanna a Maya O'NEIL. Same Sex Parents and Their Children. American Association for Marriage and Family Therapy [online]. 2023 [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: [https://www.aamft.org/consumer\\_updates/same-sex\\_parents\\_and\\_their\\_children.aspx](https://www.aamft.org/consumer_updates/same-sex_parents_and_their_children.aspx)

[40] Manning WD, Fetto MN, Lamidi E. Child Well-Being in Same-Sex Parent Families: Review of Research Prepared for American Sociological Association Amicus Brief. Popul Res Policy Rev. 2014 Aug 1;33(4):485-502. doi: 10.1007/s11113-014-9329-6. PMID: 25018575; PMCID: PMC4091994.

[41] Manželství pro všechny? Generace Z má jasný názor. In: Youtube [online]. 05.06.2022 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: [https://www.youtube.com/watch?v=CFhrj6M\\_WiU](https://www.youtube.com/watch?v=CFhrj6M_WiU). Kanál uživatele heyfomocz.

[42] Map of Countries that Criminalise LGBT People. Human Dignity Trust [online]. 2024 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: [https://www.humandignitytrust.org/lgbt-the-law/map-of-criminalisation/?type\\_filter\\_submitted=&type\\_filter%5B%5D=crim\\_lgbt](https://www.humandignitytrust.org/lgbt-the-law/map-of-criminalisation/?type_filter_submitted=&type_filter%5B%5D=crim_lgbt)

[43] MATĚJČEK, Zdeněk. Rodiče a děti. Třetí, upravené vydání (ve Vyšehradu první). Praha: Vyšehrad, 2017. ISBN 9788074297977.

[44] MATOUŠEK, Oldřich. Slovník sociální práce. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026211549.

[45] MCCRINDLE, M. (2014). The ABC of XYZ; Understanding the Global Generations. 3rd ed. Bella Vista: McCrindle Research Pty Ltd.

- [46] Největší prioritou pro Generaci Z i Mileniály je ochrana životního prostředí. Deloitte [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/nejvetsi-priorita-pro-generaci-z-i-milenialy-je-ochrana-zivotniho-prostredi.html>
- [47] Novela z. - občanský zákoník. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [online]. 2024 [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=241&snzp=1>
- [48] PITOŇÁK, Michal. Rovnost manželství ve světě. Queer Geography [online]. 2024 [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/rovnost-manzelstvi/rovnost-manzelstvi-ve-svete/>
- [49] Počet narozených dětí. Krteček [online]. 2024 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.krtecek.com/pocet-narozenych-deti.php>
- [50] POLÁŠKOVÁ, Eva. Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 9788021050136.
- [51] POWERS, Stella. The good and the ugly of LGBTQ+ representation in film and television. The Miami Student [online]. 2023 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://miamistudent.net/article/2023/11/lgbtq-representation-film-tv-movies>
- [52] PRESSLEROVÁ, Pavla. Šance dětem [online]. 2024 [cit. 2024-03-22]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/adopce-osvojeni>
- [53] Putting the B in LGBTQIA+: A quick guide to understanding bisexuality. ReachOut Australia [online]. 2024 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://au.reachout.com/articles/putting-the-b-in-lgbtqia-a-quick-guide-to-understanding-bisexuality>
- [54] RADVANOVÁ, Senta. Rodina a dítě v novém občanském zákoníku. Právní instituty. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 9788074005787.
- [55] REICHMAN, Martin. Homosexuálové stíhaní za 2. světové války se dočkají odškodnění. Sto plus jednička [online]. 2017 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.stoplusjednička.cz/homosexualove-stihani-za-2-svetove-valky-se-dockaji-odskodneni#:~:text=Pohlavn%C3%AD%20styk%20mezi%20osobami%20stejn%C3%A9ho,otrock%C3%A9%20pr%C3%A1ci%20i%20l%C3%A9ka%C5%99sk%C3%BDm%20experiment%C5%AFm>

- [56] ROZZELLE, Josephine, Brianna NAVARRE a Megan TRIMBLE. Same-Sex Marriage Legalization by Country. U.S. News & World Report L.P. [online]. 2024 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/countries-where-same-sex-marriage-is-legal>
- [57] SEKERA, Ondřej. Rodina v nečase. V Ostravě: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 9788073688776.
- [58] Sexuolog Jaroslav Zvěřina: Nesmyslné debaty kolem sexuální orientace. Novinky [online]. 2017 [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zena-vztahy-a-sex-sexuolog-jaroslav-zverina-nesmyslne-debaty-kolem-sexualni-orientace-40023078?noredirect=1>
- [59] SLOBODA, Zdeněk. Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita. [Praha]: Pasparta, 2016. ISBN 9788088163091.
- [60] Sociální rodič aneb nejistoty duhových rodin. Bachovy esence [online]. 2023 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://bachovyessence.cz/socialni-rodic-aneb-nejistoty-duhovych-rodin/>
- [61] SPARKS AKERS, Alicia. Is Gen Z more depressed? Medical News Today [online]. 2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/why-is-gen-z-depressed#reasons>
- [62] Surrogacy. Yale Medicine [online]. 2024 [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.yalemedicine.org/conditions/gestational-surrogacy>
- [63] ŠAMANOVÁ, Dáša. Místo manželství pro všechny bude partnerství, schválili poslanci. Bez adopcí. Novinky.cz [online]. 2024 [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-poslanci-ve-tretim-cteni-resi-manzelstvi-pro-vsechny-40462329>
- [64] ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-313-0. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/AccountSaml/SignIn/?idp=https://shibboleth.utb.cz/idp/shibboleth&returnUrl=/kniha/kvalitativni-vyzkum-v-pedagogickych-vedach-3165/>
- [65] TE'ENI-HARARI, Tali, Yaron SELA a Liad BAREKET-BOJMEL. Gen Z during the COVID-19 crisis: a comparative analysis of the differences between Gen Z and Gen X in resilience, values and attitudes. National Centre for Biotechnology Information [online].

2022 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9362676/#CR35>

[66] THE HARTMAN GROUP. New Kids On The Block: A First Look At Gen Z. Forbes [online]. 2016 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/thehartmangroup/2016/03/31/new-kids-on-the-block-a-first-look-at-gen-z/?sh=ac703d41bab6>

[67] TÉMA. Psychická nepohoda generace Z. Vyšší odborná škola Publicistiky [online]. 2023 [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.vosp.cz/publicistikalife/tema-psychicka-nepohoda-generace-z/>

[68] Understanding Bisexuality. American Psychological Association [online]. 2017 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/bisexual>

[69] Ústavní soud [online]. 2016 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: [https://www.usoud.cz/fileadmin/user\\_upload/Tiskova\\_mluvci/Publikovane\\_nalezky/2016/Pl\\_US\\_7\\_15\\_vcetne\\_disentu\\_na\\_web.pdf](https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2016/Pl_US_7_15_vcetne_disentu_na_web.pdf)

[70] VÁCHAL, Adam, Jaroslav KREJČÍ, Dan POLÁČEK, Ondřej NEUFUS, Jan NEVYHOŠTĚNÝ, Tomáš KUNC a ČTK. Před 10 lety přišel obří otřes. Globální ekonomická krize v číslech a datech. Aktualně.cz [online]. 2018 [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/globalni-ekonomicka-krize-2008-v-datech-den-podni/r~5f4503acb10111e899900cc47ab5f122/>

[71] VYSKOČIL, Filip. PRÁVNÍ ÚPRAVA NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE [online]. Praha, 2014 [cit. 2024-03-22]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/1289015-Mgr-filip-vyskocil-pravni-uprava-nahradni-rodinne-pece-v-ceske-republice.html>. Středisko náhradní rodinné péče, spolek.

[72] What is homophobia? Planned parenthood [online]. 2024 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.plannedparenthood.org/learn/sexual-orientation/sexual-orientation/what-homophobia>

[73] Why Gen Z is More Likely Than Millennials to Identify as LGBTQ+. Ypulse [online]. 2022 [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.ypulse.com/article/2022/03/17/why-gen-z-is-more-likely-than-millennials-to-identify-as-lgbtq/>

[74] Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství. Zákony pro lidi [online]. 2024 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>

[75] Zákon o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících ke dni 1. 1. 1927. Beck-online [online]. 1852 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjyguzf6mjrg4xhazrshewta>

**SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK**

&	A (Ampersand)
©	copyright
§	paragraf
%	procento
ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
AIDS	Syndrom získaného selhání imunity
COVID-19	koronavirové onemocnění 2019
Č.	číslo
ČR	Česká republika
FOMO	Fear Of Missing Out
Odst.	Odstavec
OSN	Organizace spojených národů
PTSD	Posttraumatická stresová porucha
Ř. z.	říšský zákon
S.	strana
Sb.	Sbírka zákonů
Tzv.	Takzvaně

**SEZNAM GRAFŮ**

Graf 1: Pohlaví.....	46
Graf 2: Jaká je vaše sexuální orientace? .....	47
Graf 3: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít registrované partnerství.....	48
Graf 4: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti partnera/ partnerky	49
Graf 5: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo adoptovat děti z ústavní péče .....	50
Graf 6: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo uzavřít sňatek .....	51
Graf 7: Nevadilo by mi, kdybych zjistil(a), že můj blízký kamarád(ka) je homosexuál.....	52
Graf 8: Registrovaní partneři by měli mít možnost adopce všech dětí.....	53
Graf 9: Homosexuální páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry s heterosexuální orientací.....	54
Graf 10: Výchova dítěte v homoparentální rodině je pro něj prospěšnější než výchova v ústavní péči .....	55
Graf 11: Dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, který je nezbytný pro jejich správný vývoj.....	56
Graf 12: Sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině...	57
Graf 13: Dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí.....	58
Graf 14: Názory na homoparentalitu u minulých generací nejsou tak tolerantní jako u současné generace.....	59
Graf 15: Zním někoho, kdo vyrůstal či vyrůstá v homoparentální rodině .....	60
Graf 16: Ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách .....	61
Graf 17: Ve školách by měl být kladen větší důraz na povědomí o různých modelech rodiny než pouze o tradičním .....	62



## SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

# PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

## Názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry

Dobrý den,

Jmenuji se Klára Kučerová a jsem studentkou magisterského programu oboru Sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Ráda bych Vás poprosila o vyplnění dotazníku mé diplomové práce na téma „Názory generace Z na výchovu dětí homosexuálními páry“.

Ujišťuji Vás, že dotazník je anonymní a jeho výsledky budou sloužit pouze ke zpracování již zmíněné diplomové práce. V dotazníku neexistují špatné odpovědi. Dotazník zabere pouze 3-5 minut Vašeho času.

Předem Vám děkuji za Váš čas a spolupráci.

### 1 Pohlaví

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Žena  Muž

### 2 Jaká je Vaše sexuální orientace?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Heterosexuální  Homosexuální  Bisexuální

Vyberte prosím výrok, který nejlépe vystihuje Váš názor **na stupnici od 1 do 5**.

(1 = zcela nesouhlasím, 2 = nesouhlasím, 3 = nemohu se rozhodnout, 4 = souhlasím, 5 = zcela souhlasím)

### 3 Homosexuální ženy a muži by měli mít právo:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	1	2	3	4	5
Uzavřít registrované partnerství	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Adoptovat děti partnera/ partnerky	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Adoptovat děti z ústavní péče	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uzavřít sňatek	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

4 Vyberte prosím výrok, který nejlépe vystihuje Váš názor na stupnici od 1 do 5. (1 = zcela nesouhlasím, 2 = nesouhlasím, 3 = nemohu se rozhodnout, 4 = souhlasím, 5 = zcela souhlasím)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	1	2	3	4	5
Nevidilo by mi, kdybych zjistil(a), že můj blízký kamarád(ka) je homosexuální orientace	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Registrovaní partneři by měli mít možnost adopce všech dětí	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Homosexuální páry jsou schopny poskytnout dětem stejné podmínky pro výchovu jako páry s heterosexuální orientací	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Výchova dítěte v homoparentální rodině je pro něj prospěšnější než výchova v ústavní péči	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dítěti, které vyrůstá v homoparentální rodině, chybí potřebný vzor muže nebo ženy, který je nezbytný pro jejich správný vývoj	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Homoparentální rodina** – rodina, kdy jsou děti vychovávány partnery stejného pohlaví

5 Vyberte prosím výrok, který nejlépe vystihuje Váš názor na stupnici od 1 do 5. (1 = zcela nesouhlasím, 2 = nesouhlasím, 3 = nemohu se rozhodnout, 4 = souhlasím, 5 = zcela souhlasím)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	1	2	3	4	5
Sexuální orientace dítěte může být ovlivněna růstem v homoparentální rodině	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Dítě vyrůstající v homosexuální rodině se může potýkat s problémy ve svém sociálním prostředí (škola...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Názory na homoparentalitu u minulých generací nejsou tak tolerantní jako u současné generace	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Znám někoho, kdo vyrůstal či vyrůstá v homoparentální rodině	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ve společnosti není velké povědomí o homoparentálních rodinách	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ve školách by měl být kladen větší důraz na povědomí o různých modelech rodiny než pouze o tradičním	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>